

Չվերագրանցված 499 լրացված միջոցներին լուծարում է ստառնում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՄՍՄԲ: Մոտ օրեր շայասանի արդարադատության նախարարությունը մտադիր է կառավարությանը ներկայացնել 499 հայկական ՉԼՄ-ների ցուցակը, որոնք առաջարկվում է լուծարել, որովհետև նրանք չեն ցանկացել մինչև 2001 թ. հունվարի 1-ը վերագրանցվել արդարադատության նախարարությունում: Դրանք բնութագրվում են շայասանի ազգային հեռուստատեսությունը եւ ազգային ռադիոն, հաղորդեց 33 արդարադատության նախարարության մամուլ ֆարսուղար Գայանե Աբրահամյանը:

33 կառավարության որոշման համաձայն, մինչև 2001 թ. հունվարի 1-ը շայասանի բոլոր զանգվածային լրացված միջոցները ղեկավար օրենսգրիմ համադասարաններին իրենց կանոնադրությունը եւ վերագրանցվեին արդարադատության նախարարության կուսակցությունների, ՉԼՄ-ների, հասարակական եւ այլ կազմակերպությունների գրանցման վարչությունում: Մամուլ ֆարսուղարի խոսքերով, ավելի քան 1200 ՉԼՄ-ներից մինչև սահմանված ժամկետը վերագրանցվել է միայն կեսը: 618 ՉԼՄ այդպես էլ գրանցում չի անցել, սակայն նրանցից 119-ը, այնուամենայնիվ, հասցրել է գրանցվել ղեկավարում որդեկ իրավաբանական անձ: Ինչ վերաբերում է մնացած 499-ին, նրանց գրանցման մասին նույնիսկ որդեկ իրավաբանական անձ չի չի հայտնի չէ:

Դա նկատի ունենալով արդարադատության նախարարությունը կառավարությանը ներկայացնելու համար նախադասարան է 499 ՉԼՄ-ից կազմված ցուցակ, որոնք հանձնարարվում է կան լուծարել, կան նրանց առնչությամբ համադասարան հասուկ որոշում ընդունել: Բացի մի բացահայտ ՉԼՄ-ներից, ցուցակում նշված են նաեւ շայասանի ազգային հեռուստատեսությունը եւ ազգային ռա-

դիոն: «Մենք կկարողանայինք ՉԼՄ-ների լուծարման հարցը լուծել իմնություն, եթե ցուցակն այդպես ընդգրկում չլիներ: Սակայն, սկսյալ իրավիճակում, մեր կարծիքով, անհրաժեշտ է կառավարության հայեցակարգային որոշումը», ընդգծեց արդարադատության նախարարության մամուլ ֆարսուղարը:

Ինչպես հաղորդեց արդարադատության նախարարության կուսակցությունների, ՉԼՄ-ների, հասարակական եւ այլ կազմակերպությունների գրանցման վարչության ղեկավար Մարգարյանը, կառավարության որոշմանը համադասարան մինչև 2001 թ. հունվարի 1-ը 96 հասարակական-հաղափական կազմակերպություններից վերագրանցվել է 23-ը, վերագրանցում չի անցել 54 կուսակցություն: Վերագրանցում չանցած կուսակցությունների մեջ կան նաեւ կուսակցություններ, որոնք հաղափական կերպ ունեն հասարակությունում, սակայն Մարգարյանը հրաժարվելով, սակայն, մանրամասնել:

2396 հասարակական կազմակերպություններից վերագրանցում է անցել 534-ը, չի անցել 1290-ը, լուծարվել է 10-ը:

Հանրադատության սարածում գործող 165 հիմնադրամից, 25 ոչ առեւտրային կազմակերպությունից, 54 ոչ կառավարական եւ ոչ առեւտրային միջազգային կազմակերպություններից, 610 ստանդարտային կողմերային կազմակերպությունից վերագրանցվել է միայն 184-ը, վերագրանցում չի անցել 353-ը: Եթե չվերագրանցված կուսակցությունները, հասարակական կազմակերպությունները, հիմնադրամները եւ այլն իրենց կանոնադրությունը համադասարաններին 33 արդարադատության օրենսգրիմ, ապա նրանք դեռեւս իրավունք ունեն վերագրանցվել արդարադատության նախարարությունում, նեց Մարգարյանը:

Մամուլի ազգային ակումբի «Հրատալ քենա» ծրագրի շրջանակներում հունվարի 16-ին «Հոլսթեյն» սրճարանում լրագրողները հանդիպեցին Երեւանի արդեն նախկին հաղափայտ Ալբերտ Բազեյանի հետ: Ձեռնակալը վերջին փոփոխություններն էին ի մասնավոր երեւանի հաղափայտի դասնունակությունը: Դենց սկզբից դասասխանելով մեր այն հարցին, ըստ որի 33 նախագահը հաղափայտի դասնունակությանը հաղափայտ խնդիր էր

մայրաքաղաքը չէր կարող էադեսարբերվել մյուս մարզերից եւ ընդհանրապես վերլուծել իրավիճակից»: Ինչ վերաբերում է հաղափայտի աշխատանքի «անբավարար» գնահատականին, ապա Բազեյանը հակընդդեմ հեռուստական հարց ուղղեց Բոչարյանին: «Իսկ ո՞ր դեպքում մարմին, որ նախարարի, ո՞ր գերատեսչության աշխատանքի են բավարարված՝ արդարադատության համակարգի», իրավադատ մարմինների՝ աշխատանքից»: «Ես կոչվել եմ

չիչները ծիս չեն ընթրվում: Երեւանի ակնկալությունն է գնահատվում: Մեր հանրադատությունում ստեղծվել է մի չինովիակական դաս, որը ցանկացած իշխանության օրով կարողանում է մնալ զրի երեսին՝ կոմունիստների, ԳԶԻ-ի, որոշակի վերադասարանով երկրադատների իշխանության օրով: Այդ խավը միս դասարան է ինչնելու, դասարան է ամեն հայրի դիմելու՝ ադադակելու իր սեղը դեպքում համակարգում: Ես ունեմ իմ սկզբունքները ու արժանադատությունը,

«Մենք զինվորիկներ չենք, եւ շայասանն էլ գորանոց չէ»

լուծում, քե՞ կազմակերպական, Ալբերտ Բազեյանը նկատեց. «Իմ դասնունակության խնդիրը, ըստ իմ վերլուծության, վաղուց էր հասունացել»: Միաժամանակ նա ավելացրեց, որ նույն հարցադրումը նա ուղղել է նաեւ 33 նախագահին, վերջինս ընդգծել է, որ հաղափայտ խնդիր չկա, այլ նկատի է առնված հաղափայտի աշխատանքի անբավարար մակարդակը: Բոչարյանն առաջարկել է Բազեյանին անցնել այլ աշխատանքի դասնունակությունը ձեռակառնելով ըստ այդմ:

սվել իմ իրավունքների համար: Ես կոչվել եմ սվել ղեկավարելու Երեւանի հասարակական ֆինանսական միջոցների հակացման համար»:

«Բաղադատությանը, որոշակի դեմքերում, դասարան է կրել դասական փափուկների ընթացում: Ցանկացած դեպքում դասական մարմինները ղեկավար լինեն գործադիր իշխանությունից, եւ ես անընդունելի եմ համարում դասական մարմինների վրա ճնշում գործադրելը»: ՄԱԱ-ի հյուրը շեղեցվեցրեց, որ հանրադատության նախագահը դժգոհություն է հայտնել, որ «ես հաճախակի եմ ցույցերի, միջինների թուլացումը սպիտակ, բայց մենք ղեկավար է առաջնորդվեմ մեր երկրի Սահմանադրությամբ: Դա հաղափայտների եւ կազմակերպությունների սահմանադրական իրավունքն է, եւ ես դասարանել եմ այն»: «Մենք զինվորիկներ չենք, եւ ոչ էլ շայասանն է կազմարմ: Ես ինձ համարել եմ հանրադատության նախագահի թիմի ներկայացուցիչ, 1998-ին մասնակցել եմ Բոչարյանի ընտրությանը: Ես հնարավոր չեմ համարում այս մթնոլորտում աշխատել գործադիր իշխանության համակարգում»: «Իմ կարծիքով, երկուսն ծիս կարողանան հաղափայտություն չի սարվում: Մարդկանց, կարծիք արժանիները գնահատելիս կողմնորո-

ւե կարողանան դասարաններ չեմ ընդունել: Ցանկացած ազատան դեմքում ունեցել եմ լուրջ հիմքեր»:

Անդրադատաբան Չանադատական կուսակցությանը, այդ կուսակցության խորհրդի անդամ Բազեյանը նեց, որ «կուսակցության ղեկավար մարմինը դուրս է մղված կարողան հաղափայտությանը մասնակցելու հնարավորությունից: Այն հաղափայտ ուժը, որը դասասխանավորում է սահմանել գործադիր մարմին գործունեության համար, մասնակց է ինքնապես կամ այն կարողան փոփոխության մասին»:

Վերջում Ալբերտ Բազեյանը նկատեց. «Այժմ ես ազատ մարդ եմ եւ ոչ ոք չի կարող ինձ ստիպել անել այն, ինչ ես չեմ ուզում»: ՄԱԱ-ի հյուրը նկատեց ունե եւ կարողան նեանակումները, եւ այս կամ այն հարցը որոշակի սուրբիկ օգտին լուծելը: Ես նկատեց, որ իմ աշխատանքի կարող եմ դժգոհ լինել նաեւ բարձրաստիճան այլ դասարաններ, որոնք ցանկացել են հաղափայտ ինչ-որ բան ունենալ, բայց չեն ունեցել: «Եղել է այնպես, որ այս կամ այն դասարան կամ դասարանավոր ուղղակի ասել է՝ ծեր դասարանավորություն օրով ես այս հաղափայտ ղեկավար լինելու քան սահման, քե՞ ոչ: Եվ մերժել եմ»:

ՆԱԲԻՆԵ ՄԿՐՏՅԱՆ

Որոշումներ Բոչարյանին խորհուրդ է սվել ԼԳ հարցում ցուցաբերել առավելագույն խիզախություն

Սկիզբը էլ 1

Արդեքանն ու Վրասանը սա հասկանում եւ ընկալում էին ուղղակի, այլապես թիմիսին Արտադատի ու Հարավային Օսիայի, իսկ Բախոն Լեոնային Դարաբադի խնդիր լուծումը չլին դասարանավոր այդ հակամարտությունների ՉԼՄ-ի ուղղակի միջամտությամբ: Դա խնդիր Հարավային ՉԼՄ-ի իրականացում բարձրագույնում դասարան խանդավառություն էր դասարան մեր հարեաններին: Այս, ՉԼՄ-ի օգուտը կավեր Սերբիան եւ կանցնի Հարավային Կովկասի խնդիրներին: Բայց կան որ դա ինչն առաջնորդվում է կրկնակի ու բազմակի սահմաններով, դժվար էր գուցակել՝ Կոստոյի սարբերակը կիրառելու դեմքում ո՞վ կսուծի:

Բանի դեռ Ռուսասանի դիրքերը մեր սարածաբանում դեռեւս անուր են, ՉԼՄ-ի ուղղակի միջամտությունը հակամարտություններին իրատեսական չէ: Տուրք Որոշումներն այս այցելությունը սարածաբան հեռախոս է նրանով, որ Արդեքանը սահմանում է «արեւմտանք» կեցվածքը վերադարձում է: Այլիս եւ Պոստի սիրաբանությունը ղեկի որ Որոշումներն իրանում առաջադիմ: Երկ 33 նախագահի նստավայրում Որոշումները հանդիպեց Որոշում Բոչարյանին: Շայասան այցելության օր-

ջանակներում ՆԱՍՕ-ի գլխավոր ֆարսուղարը հանդիպել է արգործադատար Օսկանյանի, դասարանության նախարար Սերժ Սարգսյանի, Գործիչ Բ կարողակուսի հետ, ելույթ ունեցել Երեւանի ղեկավար համալսարանում: Երեւանից Բախո մեկնելուց առաջ ղեկ Որոշումները 33 նախագահի նստավայրում դասարանեց մի ֆանի սանձայն հայ լրագրողների ընդամենը երեք հարցերին: Բանի որ վերջին երկու հարցերն անհեթեթ էին, անդրադատանք մեկնել:

«Պե՞ն Որոշումներ, ինչպե՞ս է գնահատում այցի արդյունքները եւ նախագահ Բոչարյանի հետ բանակցությունները»: Պատասխան. «Ընենարկվել է ՆԱՍՕ-ի եւ Շայասանի միջեւ բանակցություն հարցերի օրով: Շայասանը Ռուսասանի հետ ունի լավ հարաբերություններ, որոնք չեն խանգարում Շայասանին լավ հարաբերություններ ունենալ ՆԱՍՕ-ի հետ: Բարեկամություն են ՆԱՍՕ-Ռուսասան հարաբերությունները, մոտ օրեր ստառվում է իմ այցը Մոսկվա: Անդրադատել եմ ԼԳ հարցի կարգավորման խնդիրը: Այսօր հանդիպելու եմ Արդեքանի նախագահ Ալիեյին, եւ սա եզակի հնարավորություն է հանդիպել երկու հակամարտ երկրների նախագահներին մեկ օրում: Առանց հակամարտությունների կարգավորման այս անորդը սարածաբանը ստառադիմու է: Շայաս-

անի նախագահը լայնախոս մտադիր ղեկ ունի, եւ ես գիտեմ, որ ամեն ինչ անում է, որդեսգի լուծվի ԼԳ հարցը: Ես նրան խորհուրդ սվեցի, որ ԼԳ հարցի լուծման գործում դասարանի առավելագույն խիզախություն: Ելույթ բանն ասելու եմ Ալիեյին»:

Ինչպե՞ս Որոշումներ-Բոչարյան, այնպե՞ս է Որոշումներ-Ալիեյ հանդիպումների մանրամասները մասնակցի համար կման անհասանելի: Ալիեյայն է, ինչպե՞ս 1998 թ. սեպտեմբերին դա ինչն Նախկին գլխավոր ֆարսուղար Սուրանայի հետ բանակցություններում, այս անգամ Ալիեյը ՆԱՍՕ-ի դեղը ԼԳ հարցի լուծման մեջ այնպես չի կարեւորի, ինչն արդեն Որոշումներ «հուշել» էր «Ազգ»-ի հունվարի 13-ի համարում տղված իր հոդվածում: Գնարվոր չէ դասակցանցել, որ Արդեքանը հավասարադատ հարաբերություններ է դասարանում եւ ՆԱՍՕ-ի, եւ Ռուսասանի հետ: Ելույթը վերաբերում է նաեւ Շայասանին:

Դիմում է սաված. փոքր երկրները ստառադիմներ են կրում ինչպե՞ս գերտերությունների քանամակցից, այնպե՞ս է բարեկամությունից: Այնպե՞ս որ, կարեւոր չէ Ռուսասանն ու ՆԱՍՕ-ն քանակներ են, քե՞ բարեկամներ: Կանաչը հավասարադատ սուծում է եւ անկարեւոր է փղերը մենամարտում են, քե՞ սիրաբանում:

Ճանադարհները նորոգվել են, իսկ բեռնափոխադրումներն՝ ավելացել

33 սրանտորիսի եւ կադի նախարարության լրացվական ծառայությունը վերաբերում է նույն 2000 թ.-ի բեռնափոխադրումների ծավալներին: Դրանք ավելացել են 9,2 տոկոսով: Բեռնափոխադրումների ավելացմանը, ըստ սեղեկագրության աղբյուրի, նդասել է Փոթի-Իլիչեւսկ լասանավային անցման օգտագործումը: Այս առնչությամբ լրացվական ծառայությունից ճեցեցին, որ խոսել «Կովկաս» նավահանգստի եւ հայ-ռուսական համատեղ երկաթուղային լասանավային օգտագործման մասին չէ, որի նախագիծը նեանակումների փուլից կյանքի կոչելու համար առայժմ ոչինչ չի արվել:

լրացվական ծառայության սրամարդած մյուս սեղեկագրությունը վերաբերում է նույն 2000 թ.-ի բեռնափոխադրումների ծավալներին: Դրանք ավելացել են 9,2 տոկոսով: Բեռնափոխադրումների ավելացմանը, ըստ սեղեկագրության աղբյուրի, նդասել է Փոթի-Իլիչեւսկ լասանավային անցման օգտագործումը: Այս առնչությամբ լրացվական ծառայությունից ճեցեցին, որ խոսել «Կովկաս» նավահանգստի եւ հայ-ռուսական համատեղ երկաթուղային լասանավային օգտագործման մասին չէ, որի նախագիծը նեանակումների փուլից կյանքի կոչելու համար առայժմ ոչինչ չի արվել:

Նոր նեանակումներ հաղափայտեարանում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 16-ին Երեւանի հաղափայտ Որոշում Նազարյանը հանդիպել է հաղափայտեարանի բոլոր կառույցների աշխատակիցների հետ: Նա նախ ներկայացրել է նոր նեանակումները, ադա խոսել աշխատանքային այն փոխադարձությունների մասին, որոնք ակնկալում է յուրաքանչյուր ծառայությունից:

Երեւանի հաղափայտեարանի սեղեկագրության վարչությունից հայտնում են, որ իրենց դիմումների համաձայն ազատված դասարանադարձարանի փոխարեն հաղափայտեարանի ֆարսուղար է նեանակվել Լեւոն Շահվերդյանը, կոմունակցիստության վարչության ղեկավար Մարգարյանը, անվանագրության գծով խորհրդակցական Վանիկ Չախարյանը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ժՄ սարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրադատության 47
Ֆախս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱՎԻԲ ՍԵՏԻՔԵՆԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊՆՐՈՒՅԻ ՅԱՎԻԲԵՆԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՆ ԱՈՍԵՆԵՆԱՆ / հեռ. 529353

Համակարգչային
ծառայութիւն / հեռ. 562941, 582483

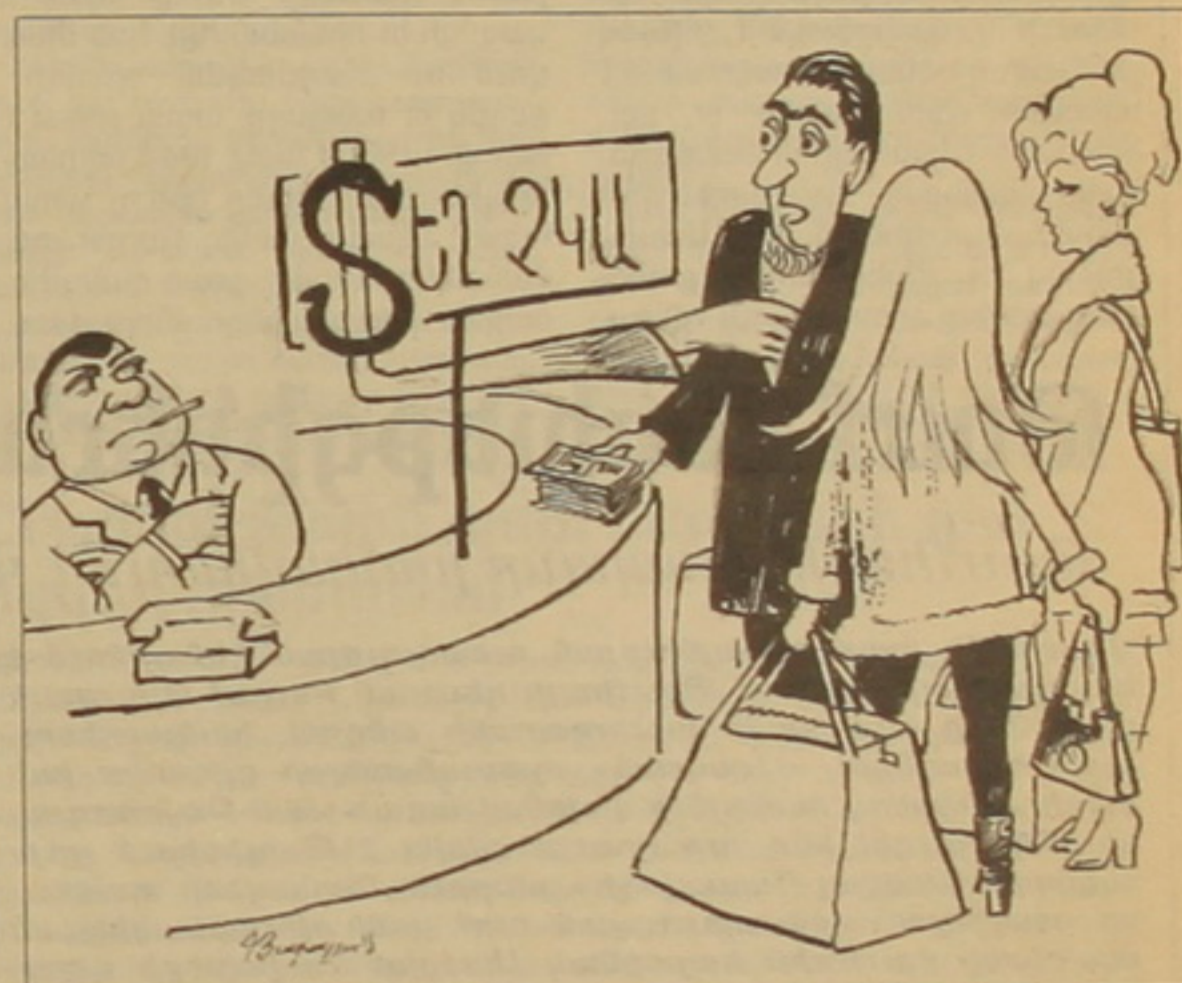
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայութիւն
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» դասարանի է
Կիւբերը չեն գրախօսում ու չեն
վերադարձում

«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Տիմա էլ գրոսաւաճիկներին ենք «կլղելու»

Արդեն թեւադիտեցինք 2001 թվականը: Տարի, երբ նշվում է հիսունամյակը Հայաստանում դեմոկրատիայի շրջանակներում: Այս առնչությամբ նախատեսված տնտեսաբանությունների հետ երկրի իշխանություններն ակնկալում են գրոսաւաճիկների մեծ հոսք: Ըստ այդմ, նաեւ Հայաստան արտադրողականության զարգացման իրական հնարավորություններ: Այս մասին բազմիցս ենք լսել, բազմիցս ենք անդրադարձել ման հետ որեւէ առնչություն չունի, քանզի այդպիսի չկան: Այսպէս, «Դվին» հյուրանոցում 1 հոգանոց համարի գինը 30-40 դոլարից դարձել է 70 դոլար: Եւթն միայն, որ այդ հյուրանոցի համարները նույնիսկ ուղղակի հեռախոսակառուցի գուրկ են: «Անի» հյուրանոցում 40 դոլարից 70 դոլար: Այստեղ հնարավորություն է տրվում 1 վարձակալել 2 հոգու՝ 60-ական դոլարով: Այսինքն՝ ստացվեց 120 դոլար: Անգամ «Էրեբունի» հյուրանոցը նույն համարի գինը 30 դոլարից բարձրացրել է մինչեւ 70 դոլարի: Նույն կերպ է վարվել մեր թերեւս ամենահամարալից հյուրանոցը՝ «Երեւանը»: Այստեղ 1 հոգանոց սովորական համարի գինը 150 դոլարից դարձել է 180 դոլար: Բնական է, որ համադասախառնաբար բարձրացել են նաեւ մյուս համարների գները:

գրոսաւաճիկներին ընդունելու նախադրույթները մասին ձեռնարկվող եւ անհրաժեշտ, բայց եւ չձեռնարկվող փայլերին: Սակայն ներկայումս ընթացում է մի գործընթաց, որը ստանում է ի չի դարձնել այդ նույն ձեռնարկվող եւ անհրաժեշտ չձեռնարկված փայլերի իրականացումը: Խոսքը Հայաստանի արդեն բնորոշ դարձած «կլղելու» սինդրոմի մասին է, որը բանկերում է, երբ օւկազմում նոր գումարներ կամ նման գումարների հայտնվելու նշաններ են երեւում: Այդպէս եղավ Ամանորին նախորդող օրերին, երբ տեղական արտադրողներն ու ներմուծողները խոսքերը մեկ արած բարձրացրեցին իրենց առաջնորդների գները: Գործը դրան է գնում նաեւ սղատվող գրոսաւաճիկներին «արժանավայել» դիմավորելու առումով: Մայրաքաղաքի մի շարք հյուրանոցներ սկսել են թանկացնել բնակչության օրավարձի գները: Ընդ որում, ծառայությունների բարելավման հետ որեւէ առնչություն չունի, քանզի այդպիսի չկան: Այստեղ 1 հոգանոց սովորական համարի գինը 150 դոլարից դարձել է 180 դոլար: Բնական է, որ համադասախառնաբար բարձրացել են նաեւ մյուս համարների գները:

Այս երեւոյթը լուրջ խորհրդածելու առիթ թեւէ է սա երկրի դեկլարներին, քանզի վստահվում են ոչ միայն ակնկալվող գրոսաւաճիկների հոսքը, այլեւ Հայաստանում գրոսաւաճիկների զարգացման նոր-նոր ծագող հույսերը: Երեւոյթի մասին լուրերն արդեն հասել են արտերկրի բացառական արժանք գտել մեր հայրենակիցների շրջանում: Դրա դեմ լուրջ փայլեր չձեռնարկելու դեպքում տարբերակներ կունենանք այն արդյունքները, ինչ ունեցանք «Հայաստան» հիմնադրամի վերջերս անցկացրած մարաթոնի ժամանակ:

ԱԲԱ ՄԱՐԻՆՅԱՆ

«Ազգը» երեկվա համարում, համեմատելով «Հայկական հարցի չեզոքացման» նախագիծը «Հայաստանի հետ հարաբերությունների նորմալացման» նախագծի հետ, հանգել է հետևյալ կարծիքին: «Թուրքիայի հակահայկական ֆալսաբանությունը բնութագրվում է անփոփոխ, դառնալից փոփոխվում են հայերի նկատմամբ թեմաների արտահայտման ձևերը»: Հիշեցնում կարգով նշում, որ վերոհիշյալ երկու նախագիծերն էլ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացի ծավալումը խոչընդոտելու առաջադրանքով

Թվում էր, թե հակասականության առումով «Հայաստանի հետ հարաբերությունները նորմալացման» նախագիծն ավելի փոփոխ է: Այս նախագծի միջոցառումներն, ի տարբերություն նախորդի, սահմանափակվում են Հայաստանի հետ Թուրքիայի դիվանագիտական բնութագրվում եւ հայ-թուրքական երկխոսությամբ: Թեւեւ նախագծով Թուրքիան հրաժարվում է Լեռնային Ղարաբաղի հարցը որդեկ երկխոսության նախադրաման Հայաստանին առաջադրելուց, բայց փոխարենը մոռացության է տրվում հայ-թուրքական սահմանի բացումը: Հարցը, սա-

Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացին Թուրքիայի արտադրողականության հակասական մոտեցումից: Այդ առումով դասահական չէ միեւնույն նախարարության կողմից մշակված մի նախագիծով նախատեսվող միջոցառումների շուրջ մեկուկես ամսվա ընթացքում երկրորդ նախագիծով չեզոքացումը: Թվում է, թե թուրքական մամուլի հունվարի 13-ի բուռն արձագանքը ՀՀ արտադրողականության Կարգան Օսկանյանի Ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթին կհանգեցնի «Հայաստանի հետ հարաբերությունների նորմալացման» նախագծի չեզոքացման»

Հակասականությունը թուրքական վերջին նախագծերի բնորոշ հատկանիշն է

Թուրքական մամուլն արշազանքելով Օսկանյանի ելույթին, ինքն իրեն հակասում է

մշակվել են Թուրքիայի արտադրողականության կողմից, առաջադրանքով նույնիսկ 24-ին եւ հունվարի 10-ին կառավարության հաստատման են ներկայացվել: Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման առումով կարեւորը, ինչ խոսքով, Թուրքիայի օւկած առաջադրանքը չէ, այլ նախագծերի հիմնում դրված հասուն ֆալսաբանական միջոցառումներն են եւ դրանց հակասականությունը: Հարկ է նշել, որ անկախ «Հայկական հարցի չեզոքացման» նախագիծով նախատեսվող Հայաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման, հայաստանցիների նկատմամբ այցազրային ռեժիմի դադարեցման, ինչպէս նաեւ հայ-թուրքական սահմանի բացման միջոցառումների բնույթից, այդ միջոցառումներով թե հայ ժողովրդի վստահությունը օւկելու եւ թե դրանք որդեկ կանխարգելիչ միջոց Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացին հակադրելու միջոցները հակասում էին միմյանց: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի հետ Թուրքիայի երկխոսության միջոցներին, առաջ դրանք էլ խնդրո առարկա գործընթացի չեզոքացման թուրքական առաջադրանքն էր հակասում: Ուրեմն, միջոցների հակասականությունը «Հայկական հարցի չեզոքացման» նախագծի բնորոշ հատկանիշն է:

կայն, այդ սահմանը չէ, այլ դիվանագիտական բնույթի, ինչպէս նաեւ երկխոսության դասաստականությամբ հանդերձ Թուրքիայի արտադրողականության ընդգծումը, թե «անկախ ամեն ինչից, մենք չենք դասաստվում դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել Հայաստանի հետ, ոչ էլ դադարեցնել հայաստանցիների նկատմամբ սահմանված այցազրային ռեժիմը»: Նման մոտեցումով «նորմալացման» իմաստն է աղավաղվում, եւ հայ-թուրքական հարաբերություններն ինքնաբերաբար վերադառնում են ելման կէտ: Այն տարբերությամբ, որ Թուրքիան եթե մինչ նախագիծը Հայաստանին նախադրանքներ էր առաջադրում մերժելու համար դիվանագիտական հարաբերությունները, առաջ նախագիծով նախատեսվում էր դրանք, որդեկազմ հրաժարվի նախադրանքներից:

Ի դեպ, «Հայաստանի հետ հարաբերությունների նորմալացման» նախագիծն ուժի մեջ թողնելով հայաստանցիների նկատմամբ այցազրային ռեժիմը, միանգամայն հակասում է նաեւ «Հայկական հարցի չեզոքացման» նախորդ նախագիծին: Թուրքական վերջին նախագծերի եւ դրանց հիմնում դրված միջոցների հակասականությունը թխում է

ՆԱՊԵՆ ԳՐԵՅՆԵ

Ֆրանսիական Սենաթի փոխնախագահը նղասել է Հայկական ցեղասպանության...

Սկզբը էլ 1 Այսպէս է, որ Ֆրանսիական ժողովրդավարության միությունը UDF կուսակցությունն իր հերթին հանդես եկավ ցեղասպանությունը ընդունելու առաջարկով: Ինչպէս Ազգային ժողովում է Սենատում նախորդ ֆեմարտները, Աժ-ում օրենքի նախագծի վերահաստատման առաջարկությունը նույնպէս ֆրանսիական դասազանավորներին է եւ ոչ թե կառավարությանը: Մինչդեռ փաստաթուղթն օրենքի ուժ կունենա նախագահի, վարչապետի եւ արտաքին գործոց նախարարի ստորագրությունների առկայությամբ, երբ Ազգային ժողովը վերահաստատի ընդունվածը:

«Անհաղաղ հնարկում» Առաջին անգամ, երբ նախագիծը ֆեմարտում չէր կայացել, դասազան այն էր, որ ֆեմարտում առաջարկվելու ծախսակողմյան խնդրանքները արգելում էին չէին համաձայնեցնել, ինչը խիստ անհրաժեշտ էր հաջողության համար: Երբ մասնավոր ակնարկեցի այդ, եւ ծախս խնդրեց օրվեցին դեպի ինձ, միասնաբար որոշեցին առաջարկել «անհաղաղ ֆեմարտում», մի

կարգ, ըստ որի միտն սկսելու, անվանականին արձագանքելով, ներկա նվազագույն երեսուն սենատոր խնդրում են համալրել օրվա օրակարգը: Նույնիսկ 7-ին 30 հոգուց ավելի նվազագույնը 70 էին: Միայն թե այդ օրը օրակարգը ինքնին տեղի մինչեւ զիջեցվա մեկը, եւ ցեղասպանության ճանաչման ֆեմարտումը ծավալվեց ժամը մեկն անց կեսից հետո:

Նախապէս, ըստ արտադրակարգի, թեք է ելույթ ունենար ցեղասպանության ճանաչման կողմնակից մի սենատոր, առաջ սկսեւ ընդհանուր ֆեմարտումը: Խոսքերն կողմ եւ դեմ տար սենատորներ: Հետեւեց արտաքին գործերի հանձնաժողովի նախագահի հայտարարությունը թե ցեղասպանությունը ընդունել չենք կարող, քանզի սահմանադրության 40-րդ հոդվածը նշում է, որ օրենք չի կարող որակավորել մասնությունը: Ես հակափաստարկեցի եւ հիշեցրի, որ թեւեւ սահմանադրության մեջ այդպէս գրված է, բայց մենք հենց վերջին մի ֆանի շարքերի ընթացքում արդեն երեք անգամ դասազանությունը որակավորել ենք ընդունել Ալժիրի դասազանը, ճանա-

չել սրկասիրությունը եւ Իսրայելի խնդրանքով ճանաչել արդարեւրին: Սրան հանձնարարի նախագահը դասաստանեց, որ թեւեւ անձնադեմ ղեկ է ցեղասպանությունը ընդունելու, սակայն հարցը թողնում է Սենատի իմաստությամբ: Խորհրդարանի հարցերով դասաստանաժողովը հայտարարեց նույն տեսակետը:

Հնչեց կարծիք, թե տեսն ընդունելի չէ, բայց ես դասաստանեցի, որ ընդունելի է խնդրելով Սենատին մերժել «անընդունելիությունը», այլապէս ֆեմարտում անդառնալիքն կդադարեցնեմ: Իմ ճառը հանդիպեց: Դյուրին չէ:

Հաջողվեց համոզել ես 70 սենատորներին Զգալի, նշանակալի ճեղում կարեւոր է, դիվանագիտական փաստարկերի ճեղում: Բայց ես դասականում եմ խորհրդարանականների գուրց հնացած սերնդին եւ անկարող եմ միեւնույն կետիքին ծանրութեւ անել սենատական, դիվանագիտական օւկերը եւ միջինուկեւ նախագահներին: Ինձ հաջողվեց համոզել ես 70 սենատորներին:

Արդյունում ֆեմարտեցին բոլորը: Քառասուն դեմ: Գեղասպանության ճանաչման ֆեմարտումը ծավալվեց միայն առավոտ, ժամը մեկն անց կեսից հետո նույնիսկ ուրբ էր: Առավոտվա ժամը հինգն անց կեսին Սենատը արդեն ընդունել էր Հայոց ցեղասպանությունն ու Օսմանյան կայսրության դասաստանաւորությունը:

Պատմական, սենատական եւ մշակութային փաստարկերի վրա հիմնվելով Թուրքիայի մուսուլման ելքամիությունը ամենեւին չէ միակազմ: Հասկարեւ թիտի հակադրվեւ, ֆանի դեմ ներկայիս Թուրքիան չի ընդունի Օսմանյան կայսրության սխալները: Ազգային ժողովի նորընթիւ դասազանավոր էի, երբ սկսեցի հանդես գալ Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու առաջարկներով, 1978 թ-ից: Հետեւաբար, երջանիկ եւ չափազանց հոյաք եմ, որ օրենքի նախագիծը վերջապէս հաստատվեց սենատորների մեծամասնության կողմից: Իմ յայտարարեցի էլ 22 տարի: Թեւեւ կարուակվի այնքան, ֆանի դեմ Թուրքիան ժխտում է դասազանությունը:

Հ.Գ. Թուրքիայի խորհրդարանը օրերս հրատարակել է մի հայտարարություն, թե հիշյալ օրենքի առաջարկությունը հրահրված է նախընտրական օւկերով: «Այն հիմնվում է նախադասաւորությունների վրա եւ երբեք չի կարող լինել դասաստական իրականությունը: Նախաձեռնությունը սկսվեւ եւ երկու երկրների միջեւ օրհնակելի համագործակցությունը եւ թուրք-ֆրանսիական դասական բարեկամությունը, նշվում է փաստաթղթում: Եթե առաջարկությունն ընդունվի, առաջ ֆրանսիայի յուրաքանչյուր ֆայլ, որ կարվի միջազգային փաթեթում ի նղաստադրության, անխուսափելիորեն կդրժնի որդեկ կասկածի առարկա»: Իսկ օրերս Փարիզ ժամանած թուրք խորհրդականները հայտարարել են հետեւյալը. «Եթե ֆրանսիական կառավարությունը ոչինչ չի նախաձեռնում նմանօրինակ որոշումը արգելաւելու համար, Թուրքիայի խորհրդարանը կխնդրի իր կառավարությանը հակահարվածի միջոցներ ձեռն առնել»:

Ինչեւէ, Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի արտաքին գործերի հանձնաժողովը հունվարի 10-ին օրենքի, ինչպէս նախքան է, նախագիծն ընդունեց առանց որեւէ ձեւափոխության, իսկ Աժ-ի ընդհանուր միտնում կենսիկ վաղը, UDF-ի առաջարկությամբ:

OPEC

Միջազգային ուկայում նավթի գների աճ է ստացվում

Հունվարի 17-ին նավթ արդյունահանող երկրների կազմակերպության (OPEC) վիեննայի կոնֆերանսում ֆունդամենտալ հիմնական թեմա կլինի միջազգային ուկայ նավթի առաժամային կրճատումը: OPEC-ը օրական արտահանում է 26,7 մլն սակառ նավթ: Միջազգային ուկայում նավթի մեկ սակառի գինը 25-28 դոլարի սահմաններում դադարեցրելու նպատակով նախատեսվում է օրական 1,5-2 մլն սակառ կրճատել: Սաուդյան Արաբիան, որն աշխարհում ամենախոշոր նավթ արդյունահանող ռեզուրվուարն է, կողմ է արտահանումը 1,5 մլն սակառով կրճատելուն, Բուվեյթը, Իրանը, Լիբիան և Կատարը՝ 2 մլն, Իրաքը՝ 3 մլն: Ինչպես հաղորդում է «Bloomberg» գործակալությունը, ԱՄՆ-ին և ԵՄ երկրներին խիստ մտահոգում է նավթի գների անկնկալվող աճը: ԱՄՆ էներգետիկայի նախարար Բ. Ռիչարդսոնն օրերս այցելել է Բուվեյթ, Սաուդյան Արաբիա, Արաբական էմիրություններ և Կատար՝ այս երկրների իշխանություններին համոզելու «կրճատել արտահանումները կամ կրճատել փոքր ծավալներով և փոքր առ փոքր»:

Եթե 1998 թ. միջազգային ուկայում նավթի միջին արժեքը սահմանվում էր 10 դոլար մեկ սակառի դիմաց, ապա 2000 թ.՝ 27 դոլար: «Petro Strategy» հանդեսի տվյալներով 2000 թ. Սաուդյան Արաբիան նավթի արտահանումներից ստացել է 81 միլիարդ դոլար եկամուտ:

Երևի միջազգային ուկայում նավթի գինը սահմանվում էր 25-26 դոլարի սահմաններում: Ռուսական «Urals» մակնիշի նավթը փոխ-ինչ է-ման է: Ի դեպ, Ռուսաստանը, որը Սաուդյան Արաբիայից հետո աշխարհում երկրորդ խոշոր նավթ արդյունահանող երկիրն է, Կազախստանը է, որը ռեզուրվուարի OPEC-ը հնարավորինս ավել կրճատումներ անի: Եթե 2001 թ. ընթացում գները միջին հաճվող կազմեն ոչ թակաս, քան 22 դոլար մեկ սակառի դիմաց, ապա Ռուսաստանի ընտանեկան աճը կարողանալի:

Թ. Տ.

ՍԵՐՉԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼԵ

Ասադ-Մուբարաֆ հանդիմում Դամասկոսում

Հունվարի 15-ին Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաֆը կասեցրեց իր առաջին այցը Դամասկոս՝ անցյալ հունիսից ի վեր, երբ նա մասնակցել էր Սիրիայի հանգուցյալ նախագահ Չաֆեզ Ասադի հուղարկավորությանը: Բայց ել այնպես սա Մուբարաֆի 2-րդ դաժանակալ հանդիմումն էր Սիրիայի նորընտիր նախագահ Բաշար Ասադի հետ, որը 2000 թ. հոկտեմբերին այցելել էր Կահիրե, կատարելով իր առաջին արտերկրյա այցը իբրև նախագահ: Ասադ-Մուբարաֆ այս հանդիմումը կարելու է համարվում, հազվի առնելով սարածաբանի ել դրա հետ առնչվող որոշ իրադարձություններ, որոնք տեղի են ունենում օրերս: Դրանցից ամենամտահոգիչը շուրջ 4 ամիս շարունակվող լուրջ լուրջ խորհրդակցություններն են ել դրանց հնարավոր զարգացումները: Կարելու հանգամանք է նաել իշխանափոխությունը Վաչիդ-Տոնուս, քանզի արաբական կողմերը բազմիցս արտահայտել են իրենց դժգոհությունը Բիլ Զլիմոնի վարչակազմի միջինարեւելյան կողմնակալ ֆալախականության նկատմամբ, հույս ունենալով, որ Տուրք Բուեի վարչակազմն ավելի արդար դիրքորոշում կունենա իբրև միջնորդ արաբ-խորհրդակցական բանակցություններում: Կահիրեին ել Դամասկոսին անհանգստացնում են նաել Թել Ավիվի հաճախակի դարձած

սղառնալիներն արաբական երկրներին՝ լայնածավալ լուրջ-բազմի հավանականության մասին:

Եվ ահա այս առանցքային հիմնախնդիրների շուրջ ծավալվեց նախագահներ Ասադի ել Մուբարաֆի համատեղ մամուլի ասուլիսը: Սիրիայի նախագահը հաստատեց, որ իր երկիրը շարունակել է սկսել լուրջ քննարկումներ իշխանությունների հետ, հույս հայտնելով, որ դրանք կհասնեն լիակատար համակարգման: Հայտնի է, որ Դամասկոսը խիստ բացասական կեցվածք էր ընդունել Օսլոյի գաղտնի համաձայնագրերի հանդեպ: Անդրադառնալով Թել Ավիվի սղառնալիներին, Ասադը նշեց, որ դրանց նպատակն իսրայելական ներքին խնդիրների արտահանումն է: Մյուս կողմից, նա հույս հայտնեց, որ ԱՄՆ-ի նոր վարչակազմն ավելի գործունե կցուցաբերի խաղաղության գործընթացին, հակառակ դեպքում «հարկ է այլընտրանքներ որոնել»:

Իր հերթին նախագահ Մուբարաֆը հավաստեց, որ առանց Գոլանի բարձունքի ել արաբական գրավյալ մյուս հողերի վերադարձի, բռնությունը չի դադարելու Սիրիան Արեւելում, Եբե-Նեթ, որ կայունությունն ու անվտանգությունը չեն հաստատվելու, քանզի դեռ չկա արդարության վրա հիմնված խաղաղություն:

Ա. Գ. Մ. Ի. Կ. Մ. Ն. Ս. Ն. Ս.

Հայաստանի, Վրաստանի ել Ադրբեջանի արտադրանքի համատեղ ցուցահանդես Ճապոնիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՆ: Ճապոնիայի արտադրանքի խոշորագույն կազմակերպություններից մեկի «JETRO» ֆիրմայի ել կոնսուլիայի նախարարության հովանավորությամբ ընթացիկ սարվա հունիսի 25-29-ը Տոկիոյում տեղի կունենա Հարավային Կովկասի 3 հանրապետությունների՝ Հայաստանի, Վրաստանի ել Ադրբեջանի մի շարք արդյունաբերական ձեռնարկությունների ել տուրիզմի հարցերով զբաղվող կազմակերպությունների արտադրանքի ել տպասարկումների համատեղ ցուցահանդես:

Ինչպես ասացին արդյունաբերության ել առևտրի նախարարություն, երկրներից յուրաքանչյուրին ճապոնիայի մայրաքաղաքի կենտրոնական Ակասակա բաղամասում կհասցվի 64-ական ֆառակուսի մեքենակերտով սաղավար:

Հայաստանը կներկայացնի ոսկերչության ել օբյեկտներից լուրջաշահարկ կիրառական արվեստի իրեր, հայկական կոնյակի նմուշներ, սննդի ար-

դյունաբերության բազմազան տեսակների, ինչպես նաել հայ բազմադարյա մշակույթի ցուցանմուշներ:

Հայկական սաղավարում առանձին տեղ կհատկացվի զբոսաշրջության համար հեռավորություններ կապող տեղերի նու տեսարան վայրերի ցուցադրանքին:

Այս ցուցահանդեսին մեկ մոտենում են առաջին հերթին հայկական արտադրանքի համար ճապոնական ուկայում տեղ նվաճելու, ինչպես նաել զբոսաշրջության համար Հայաստանը ներկայացնելու մեկնակեցից, ասաց արդյունաբերության ել առևտրի նախարարության արտահանման վարչության ղեկավար Գեորգյանը:

Նրա խոսքերով, այսօր ցուցահանդեսի ճապոնացի կազմակերպիչներին է առավել հայկական սաղավարում ցուցադրվելի նմուշների վերաբերյալ տեղեկատվական փաստաթղթերի ել լուսանկարների փաթեթը:

Երջարձային լուս ֆաղցկեղի դեմ մղվող լուսարում

ԼՆՐԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՆ: Բրիտանացի գիտնականները գենային ինժեներիայի օգնությամբ «կառուցել են» սոլիսկարյունությունը ոչնչացնող բջիջ: Վերջինս ընդունակ է գտնել ել ոչնչացնել հիվանդ բջիջները ել ձեռք չլսալ առողջներին: Հետազոտությունը տեղի է 6 սարի ել նստել 750 հազար ֆունտ ստեռլինգ: Նախագծի արդյունքները, որը կարող է երջարձային լուսի դառնալ ֆաղցկեղային հիվանդությունների դեմ մղվող լուսարում, այսօր հրատարակել են Լոնդոնի Համերսթիի հիվանդանոցը ել Կայսերական բժշկական լուսերը: Ամեն սարի միայն Բրիտանիայում սոլիսկարյունության շուրջ 18 հազար նոր դեմք է գրանցվում: Հայտնագործության հեղինակները լուսերից 104 հազար ֆունտ ստեռլինգ են ստացել, որոնցից ոչնչացնող բջիջ փորձարկումներ իրականացնել:

Արեւմուտի երկրներում նվազել է խնեւնեցից օգսվողների թիվը

ԼՆՐԱՆ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՆ: Վերջին մի քանի ամիսներին ինտերնետի օգնությամբ անտառային ել կտրուկ անկում է տեղի ունեցել Արեւմուտի առաջատար երկրների բնակչության գրեթե բոլոր սարիային խնեւնեւ: Լոնդոնում սարածված խորհրդադաշակական հետազոտությունների տվյալների համաձայն, միայն ԱՄՆ-ում ինտերնետի օգսվողների թիվը նվազել է 28 միլիոնով: Համանման գործընթացներ են դիտվում նաել Մեծ Բրիտանիայում:

«Միր» ուղեծրային կայանը ջրատույզ կարվի մարտի 6-ին

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՆ: Ռուսաստանի «Միր» ուղեծրային կայանը նախատեսվում է ջրատույզ անել այս սարվա մարտի 6-ին, այսօր ԽՍՀՄ-ՍՄՄ-ի թղթակցին հայտնեցին Ռուսակալուսումնի մամուլի ծառայությունում: Այդ գործողության ամսաթիվը ել որոշեցին կարող են ձեռքնալել՝ կախված այն բանից, թե հաջողությամբ կմեկնարկի՝ ել համալիրին կմիակցվի՝ արդյոք վերջին «Պրոգրես» բեռնատար սիեզերանավը:

Ադրբեջանի ոսկեարծուքային լուսարում 680 միլիոն դոլար է

ԲԱԲՈՒ, 16 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆԴՐԵՆ: 2000 թվականի արդյունքներով, Ադրբեջանի ոսկեարծուքային լուսարումները կազմել են 680 միլիոն դոլար: Ինչպես «Բի-լիմ դուսլայի» գործակալությանը հայտնել է հանրապետության Ազգային բանկի ղեկավար Էլման Ռուսամովը, դա փոխ-ինչ լուսարում է, քան 1999 թվականին: Ոսկեարծուքային լուսարումների նվազումը բացատրվում է այն հանգամանակով, որ անցյալ սարի Ադրբեջանը ձեռնամուխ է եղել Արժույթի միջազգային հիմնադրամի վարկերի մարմանը, ինչպես նաել միջոցների մի մասը փոխանցել է նավթի ռեզուրվուարի հիմնադրամ:

«Կասադադ կովեր» նաել Իսայիայում ել Ավստրիայում

Չնայած նախազգուսական ստուգումներին, կովերի կասադուքային հիվանդությունն ավելի ու ավելի է սարածվում Եվրամիության ռեզուրվուարներում: Փարիզի «Ֆիզարո» թերթը գրում է, որ Գերմանիայից հետո հիվանդության դեմքեր են բացահայտվել նաել Իսայիայում ել Ավստրիայում՝ բարդություններ առաջացնելով սղառնոքական ուկայում: Ավստրիայում՝ առաջին հիվանդ կենդանին հայտնաբերվեց կիրակի օրը: Կառավարությունն անմիջապես արտադրությունը դադարեցրեց իրենց հիվանդության սարածումը կանխելու համար: Ավստրիացիները հույս ունեին գեր մնալ կովերի կասադուքային հետ կառավար խնդիրներին, քանզի նրանք երկրում ոսկարյունը բուսական այուրից թանկ է ել, ըստ սրամաբանության, ռեզուրվուար է հազվադեպ օգսագործվել:

Իսայիայում կովերի կասադուքային առաջին դեմքը հայտնաբերվել

ել ավելի վաղ հիմնադրամի օրը: Իսայիայում կենդանիներն անմիջապես խիստ միջոցներ ձեռնարկեցին նույն վայրում մորթված կենդանիների մի ախտահարում թույլ չլսալու նպատակով: Նաել արգելվեցին այն նախի տեղաբարձերը, որտեղ ստակել էր հիվանդ կովը: Նախկինում 1994 թ. հիվանդության 2 դեմք էր բացահայտվել Մեծ Բրիտանիայից Սիցիլիա թերված կովերի մեջ:

Գերմանիայում վերջին մեկ ամսում հայտնաբերվել է 13 հիվանդ կենդանի: Կառավարության որոշմամբ բանակը ոչնչացնելու է 2000 թ. հոկտեմբերի 1-ից առաջ արտադրված մասնաբերի ողջ լուսարում: Եվրամիության երկրներում հունվարի 1-ից ստուգման են ենթարկվում 30 ամսականից բարձր թույլուր բուծվող կենդանիները: Ֆրանսիայի սղառնոցներում արդեն իսկ հաստիներ կրճատումներ են սկսվել:

Պ. Բ.

Բուեարի հրաժարականը թուլացրեց ֆլեբեկցի անկախականներին

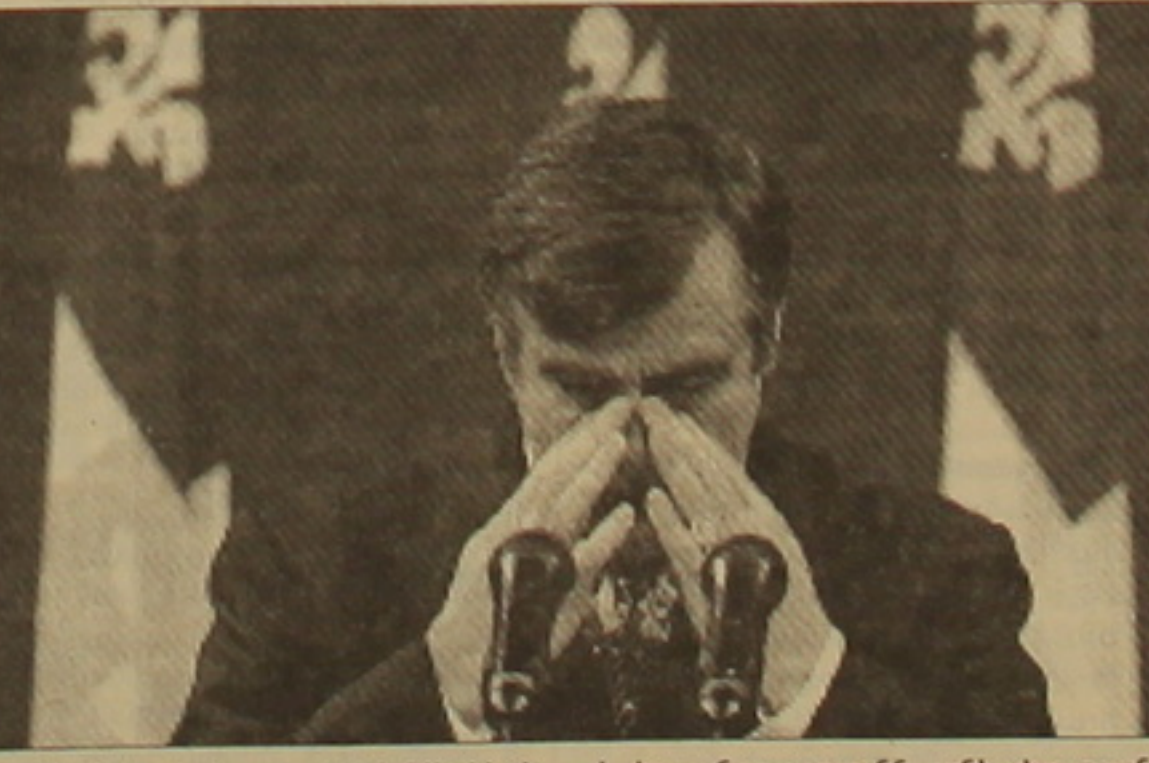
Անցյալ հիմնադրամի Կանադայի ֆրանսախոս Բվեբեկի նախագահի խորհրդարանում վարչաթեմա Լյուսիեն Բուեարը լուսարում հայտարարեց իր հրաժարականի մասին: Անկախական Բվեբեկյան կուսակցության առաջնորդ Բուեարի հրաժարականը խանգարողությամբ ընդունվեց Կանադայի միասնության ջրատույզ ֆեդերալիստների կողմից, բայց շարունակական մասնեց անկախականներին. նրանք ոչ միայն կորցրին իրենց հեղինակավոր առաջնորդին, այլեւ հայտնվեցին երկրորդական կուսակցության վերածվելու վտանգի առջել:

Յոթուկես միլիոնանոց Բվեբեկի բնակչության 80 տոկոսը ֆրանսախոս է: Նախանոց սարեկան շուրջ 30 հազար ներգաղթյալ է ընդունում: 1968 թ. Ողնե Լեվեբեքը հիմնեց Բվեբեկյան կուսակցությունը: Այդ ժամանակվանից էլ սկսեցին խոսել նախանոցի ինֆիլտրացիայի մասին: Սակայն 1980 թ. ել 1995 թ. անցկացված հանրաքվեների ընթացքում անկախության դեմ արտահայտվեցին ֆլեբեկցիների 60 տոկոսը ել 50,6 տոկոսը: Լյուսիեն Բուեարի ծրագրի համաձայն, ինֆիլտրացիայի հաստատուց հետո Բվեբեկը մնացյալ Կանադայի հետ ռեզուրվուար է ունենալ սնեստակալ ել ֆառաբական գործընկերության հարաբերություններ:

Հրաժարականի հայտարարության մեջ Բուեարն իրեն լուսարում համարեց այն բանի համար, որ չի կարողացել «բորբոնել ինֆիլտրացիայի կրակը»: Նա առաջարկեց ընտրել կուսակցության նոր առաջնորդ, որն առաջ կնդի ինֆիլտրացիայի գործը «ֆլեբեկցիների միակ ընդունելի աղաքան»: Ինչպես տեղեկացնում է «Լիբերասիոն» թերթը, Բվեբեկյան կուսակցության նոր ղեկավարի

ընտրությունը տեղի կունենա մայիսին: Բվեբեկի նախկին վարչաթեմա ժակ Պարիզոն Լեմադաշե է Լյուսիեն Բուեարին, ասելով, թե նա լուս «ժամանակ առ ժամանակ էր հիեում» անկախության լուսարում մասին: Բայց մյուս գործիչների կարծիքով, հանրաքվեների արդյունքները վկայում են, որ ինֆիլտրացիայի գաղափարն

անո, որն առկա է Եվրամիությունում: Զաղափազե Բիշուսան Դյուֆուրը ֆլեբեկցի անկախականներին ել ֆեդերալիստներին հասցեագրած նամակում նշում է, որ ֆլեբեկցիները ռեզուրվուարներ գործարդեն դուրս գալու ֆառաբական փակուղուց: Նա Լեմադաշե է Բուեարին, որը խոստովանում

այնքան էլ չի հրադարձում ֆլեբեկցիներին: Նախկին նախարար Կլոդ Շարունը գտնում է, որ Բուեարի առաջարկած ինֆիլտրացիայի ծրագիրը ռեզուրվուար է վերանայվի, որոնցից աղաքանովի դրա հաջողությունը: Տրանսպորտի նախարար Գի Շերբոն ավելացնում է, որ «չլուս է վախենալ հնացած ռազմավարության վերանայումից»: Նրա կարծիքով, Բվեբեկը կարող է ավելի լայն իրավասություններ խնդրել Օսսավայից ել «առաջարկել Մասսարիիսի սիոյի սցե-

նարում: Զաղափազե Բիշուսան Դյուֆուրը ֆլեբեկցի անկախականներին ել ֆեդերալիստներին հասցեագրած նամակում նշում է, որ ֆլեբեկցիները ռեզուրվուարներ գործարդեն դուրս գալու ֆառաբական փակուղուց: Նա Լեմադաշե է Բուեարին, որը խոստովանում է իր անգործությունն անկախության հաստատուց հարցում, բայց նաել անհրաժեշտ է համարում իր ծրագիրը: Դյուֆուրի կարծիքով, Բվեբեկի ինֆիլտրացիայի մասին հարցը կսրված է իրականությունից: Մինչեւ մայիսյան ընտրությունները Բվեբեկյան կուսակցությունը ռեզուրվուար է հասակեցնի ծրագիրը ել այն համադրաստիանեցնի Բվեբեկի հասարակության լուսարումներին:

Պ. Բ.

Մարտին ֆաղափի պատմությունը թուրքական մամուլում

Թուրքահայ համայնի «Ժամանակ» օրաթերթից արտատպելով լուսանկարները «Նոր օրը» ժողովրդական «Թարի վե թոփում» (դասնություն եւ հասարակություն) հանդեսում տպագրել է «Մարտին ֆաղափի ֆարագործությունն ու ծառայությունը» խորագրով մի ակնարկ, որը նվիրված է Միջազգային ֆաղափությունը ավանդները մինչեւ օրս հետաքրքրությունների առաջ դարձող Հարավարեւելյան Անատոլիայի այդ հնագույն ֆաղափին:

Պատմամշակութային մեծ նշանակություն ունեցող Մարտին ֆաղափը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն հռչակել է «հասուկ դաստիարակության ենթակա տարածք»: Այս հանգամանքն էլ գիտնականների եւ զբոսաբեկների աչքերը սեռեղ է այդ ֆաղափի վրա, որը գտնվել է Արաբիայից, Պարսից, Տիգրանյան, Հռոմեական եւ Բյուզանդական կայսրությունների տիրապետության ներքո: Հակառակ նախնադարյան օրհան վերաբերյալ շատ քիչ տեղեկություններ, շեռնե սվել է հետևյալ մանրամասնությունները. ֆաղափը 640 թ. անցել է արաբական իսլամական բանակի իշխանության ձեռք: Ավելի ուշ՝ 873 թվին, մերվանիները, սելջուկներն ու արղուկոյունները (1109) երկար ժամանակ իշխել են դրան: Հետագայում կարակոյունլուները (1409), ակկոյունլուները (1432) եւ

սեֆավիդները (1507) գրավել են ֆաղափը, իսկ 1515-ին սուլթան Սելիմի զորավարներից Բըլբըլը Մեհմեդ վահան Մարտինը ներառել է Օսմանյան կայսրության սահմանների մեջ:

Այնուհետեւ հողավածագին անդադարով է ֆաղափի ծառայողական ուրվագծին, ներկայումս բարձունքի վրա գտնվում է նշանավոր բերդը, եւ որ ամբողջ ֆաղափին են բնորոշ յուրօրինակ զարդանախերներ ու հիաստանային ֆանդակները: «Էլի Գյուրեֆ» մասյանում գրանցվել են այն բազմաթիվ ֆանդակագործների եւ ծառայողների անունները, որոնք իրենց ավանդն են ներդրել ֆաղափի կառուցման աշխատանքներում: Նրանց արհեստը հասուկ էր եւ գրավել հայագի վարդապետները՝ գլխավոր ծառայող Մարգիս Իլիա Լուլեի գլխավորությամբ: Մյուս անունների թվում են Սելիմ Լուլե երթաբը, ժոզեֆ եւ Չերգիլի Սանեները, Ջեբրայիլ Գեյմյանը եւ Հովսեփ Մարաֆյանը:

«Մարտինը իր աշխարհագրական դիրքով կանուր է իրատեսական ու իսլամական ծառայողական եւ Անատոլիայի թուրքական մշակույթի ու ծառայողական միջոց: Մշակույթի այդ հիաստանային ավանդը նախադասառու է մեզ փոխանցող Մարտինը սիրողներին եւ մեծ ծառայություններ կատարած ծառայողներին ու վարդապետներին մեծ հարգանքով եւ ոգեկոչումով», գրել է Չերմենյան Ս. Օ.

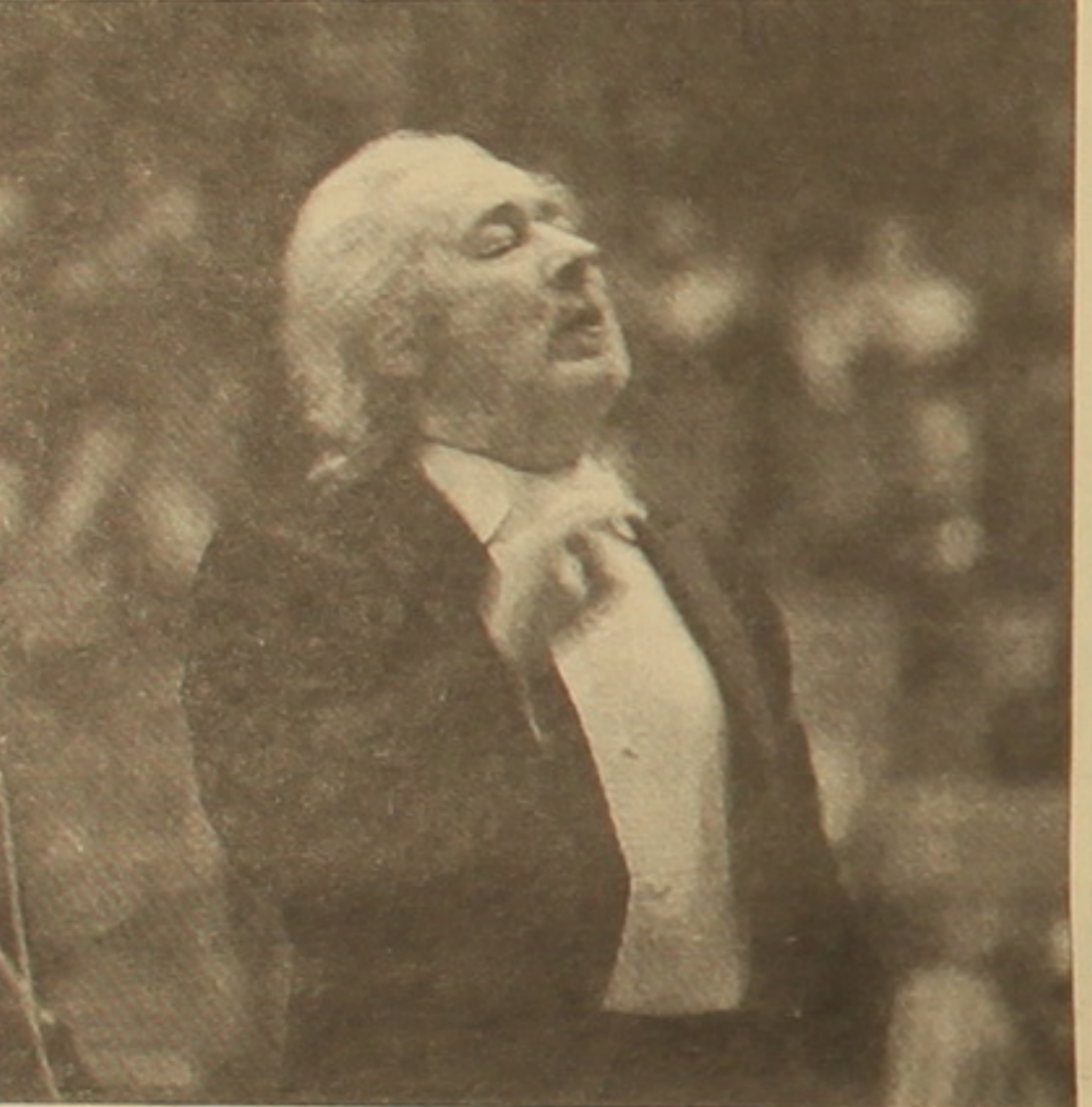
Փրանսիացի հասարակությունը ցնծությամբ է ընդունել Օհան Գուրյանի նշանակումը Ավինյոնի օտերային թատրոնի եւ սիմֆոնիկի երաժշտական ղեկավար եւ նշանավոր արվեստագետի գնահատել իրեն «Ավինյոնի նոր դար» (Ավինյոնը եղել է դարերի նշանավոր): Հայտնի է նաեւ, որ Ավստրիայի վարչապետը, Գուրյանի համերգից տպավորված, մեծ դաշիվ է համարել նրան Ավստրիայի ֆաղափագիության

բար գիշում է կեղծարար-բանաստեղծներին, հիշատակել, մեծապատիվ պար նույն է բոլորի արժանիքը: ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի վճռականությամբ, հանգուցյալ Վ. Սարգսյանի եւ Կ. Դեմիրճյանի ջանքերի շնորհիվ, վերջապես, շուրջ մեկուկես տարի առաջ ցմահ աշխատանքային լայնամասշտաբ օտերային երաժշտական ղեկավարի դասակարգությունը ստանձնած Գուրյանին հանդիսատեսը ցնծությամբ դիմավորեց, իսկ մանս-

րել է միայն վճարող մանսրոյին: Օտերայի վերածննդի բարեգործական համերգի չկայանալու մեղքը հոկտեմբերի 27-ին բարդեցվել է «Տրուբադուրի» հայտարարում հիշատակվելով եւ հայ հանդիսատեսի համար չեղելով: «Տրավիատայի» դրամիստի երաժշտական բարձր որակը «ճաշակելով», դարձնում Գրիգորյանը կոլեկտիվի առաջ, ինչպես վճարող դասմեջ մանսրոն հեռուստատեսությամբ, հայտարարել է ֆեզ հանելու եմ,

Արվեստագետին խանգարողների տեղը մշակույթը չէ

Ընդհանուր: Վերջերս էլ Ֆրանսիայի կառավարությունը զիջության եւ արվեստի դասավոր առաջիկա քննադատող է դարձրել մեծանուն մանսրոյին: Ամենահայտնի երաժիշտների ու երաժշտագետների բացառիկ գնահատականները, Կարայանի, Տոսկանինիի, Ստրկովսկու, Բեռնոսայնի հետ համեմատությունը ֆաղ հայտնի են երաժշտաբե հասարակությանը, ժողովուրդը սիրում եւ գնահատում է Գուրյանին համերգային դասիկներում, եկեղեցում, փողոցում թե շուրջում: Ուստի այս հիշատակները վերաբերում են մանսրոյի գործունեությունը խանգարող, նրա նուրբ եւ զգայուն հոգին վիրավորող մի ֆանսիստի իրեն ծանր մեղքից հետ դառնելու, սթափության կոչ:

Աշխարհին է հիացրել, զարմացրել ու կախարհել, աշխարհով մեկ ցնծացրել հայի անունը... Անկաշառ, բարի ու զթափառ լուսավոր, աննեօրյա արժանապատիվ կյանքով փրստնյա հայի իդեալական տիրույթ, որի հանդեպ մի ֆանսիստ արարել հակափրստնական է (1700 անգամ մեղա ասել է, իչ է): Այսօրյա Հայաստանում մեր իսկ մեղքով տիրում է շարժության ու համատարած գործության մթնոլորտ, փրստնությունը դեռականորեն ընդունած 1700-ամյա Հայաստանում ահագնացող ոգու սով է: Եվ ահա իր արվեստի ու անձի բազմապատկերելու անհավանական ճանապարհով, ավելի սրբազան Հայաստան աշխարհի հայի ոգու, հանձարի, տաղանդների ու հարթանակի դուրյանական աշխարհը, որ խորք ու օտար է կեղծին, չարին ու նախանձին («վերեններին») սուտ լուրեր տարածող նվաստներից ո՞ր մեկն ունի մանսրոյի աշխատասիրությունը, եռանդն ու հիօռոլությունը:

Րոն գերեց սիմֆոնիկ համերգներով, հին ու նոր օտերային բեմադրություններով: Նվագախմբի եւ երգիչների հետ ամենօրյա աշխատանքի, խոստովանանքի եւ հոգաբար վերաբերմունքի ընդհանրական մակարդակը, այդ են վկայում թե հանդիսատեսը, թե երաժիշտները, թե մամուլը (ովքեր մեկացրին օտերայի գործունեությունը, չուրացան երաժշտական մակարդակի վերելքը):

Իսկ հետագայում կազմակերպել հյուրախաղեր ոսնահարելով երաժշտական ղեկավարի իրավունքները, եւ այս ամենը սօրեն Կ. Հովհաննիսյանի լուռ համաձայնությամբ: Ինչպե՞ս է արձագանքելու այս ամենին մշակույթի նախարարը, երբ բարձրագույն իշխանության ջանքերով կայացված որոշումն արհամարհվում է գեղարվեստական ղեկավարի կողմից, երբ ոսնահարվում է իր իսկ ստորագրած լայնամասշտաբ, մի կողմ թողնելով բարոյական եւ մարդկային սայթափումը:

Հարյուրավոր մեղեդիներ, սիմֆոնիաներ ու օտերաներ մտնում անգիր դառնող Գուրյանի յուրաքանչյուր կատարում ինքնաշող է ու բացառիկ, նրա ղեկավարությամբ բոլորն են լավ նվագում, անսխալ երգում: Գուրյանական մեկնաբանությունից հետո նույն ստեղծագործությունը ուրիշի ղեկավարությամբ ունկնդրելը հաճախ դժվար է եւ երբեմն էլ անհնար: Որակի հարցում Գուրյանը երբեք չի զիջում ու հարմարվում, ահա թե ինչու է դժվար նրա հետ աշխատելը: Արվեստագետ մագերից մինչեւ ոսեփի ծայրը, հազիվ գտնվել է հազիվ մեկ էլ կրկնվի Գուրյան-Ֆենոմենը: Գուրգուրել, դողալ է լիցի այս բացառիկ երաժշտի վրա: Ուստի ամեն մի վիրավորանք իր անձի հանդեպ համարում են անարգանք ուղղված հոգեւոր Հայաստանին ու մեր ազգին: Վիրավորված եւ վրդովված դառնում են անգամ մանսրոն չի կորցնում ոգու կորույթը, փրստնե-

Երբեմն հակված չէի հակադրել երկու արվեստագետի, մտնում էի, որ աշխատանքային հակասությունները կհարթվեն: Ավագ, Ազգային օտերային թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Գեղամ Գրիգորյանը մամուլում եւ հեռուստատեսությամբ իր հարցազրույցներով, արվեստագետի իր ողջ «հմայլը» ցուցադրելով, «Տրավիատայի» դրամիստից երկու օր առաջ խոցեց մանսրոյին: Նրա ակնարկը դարձավ եւ հասկանալի ազատվել Օհան Գուրյանից, նրա երաժշտական որակի սպիտակ: Եթե դիմացինը չի հասկանում, որ սովորելու բան ունի մանսրոյից, հազիվ չի նստում նրա հետ, ձգտում է մեկուսացնել նրան, ծաղրում սարիի համար, գնահատականը թողնում են ընթերցողին, իսկ իրեն հիշեցնում այդ ու նշանավոր երգիչն է համարձակվել սարիի համար ծաղրել Կարայանին, Տոսկանինին ու... Տարիք վերաբերում է երգիչներին, իսկ դիրիժորը սարիի հետ փորձառություն է ձեռք բերում:

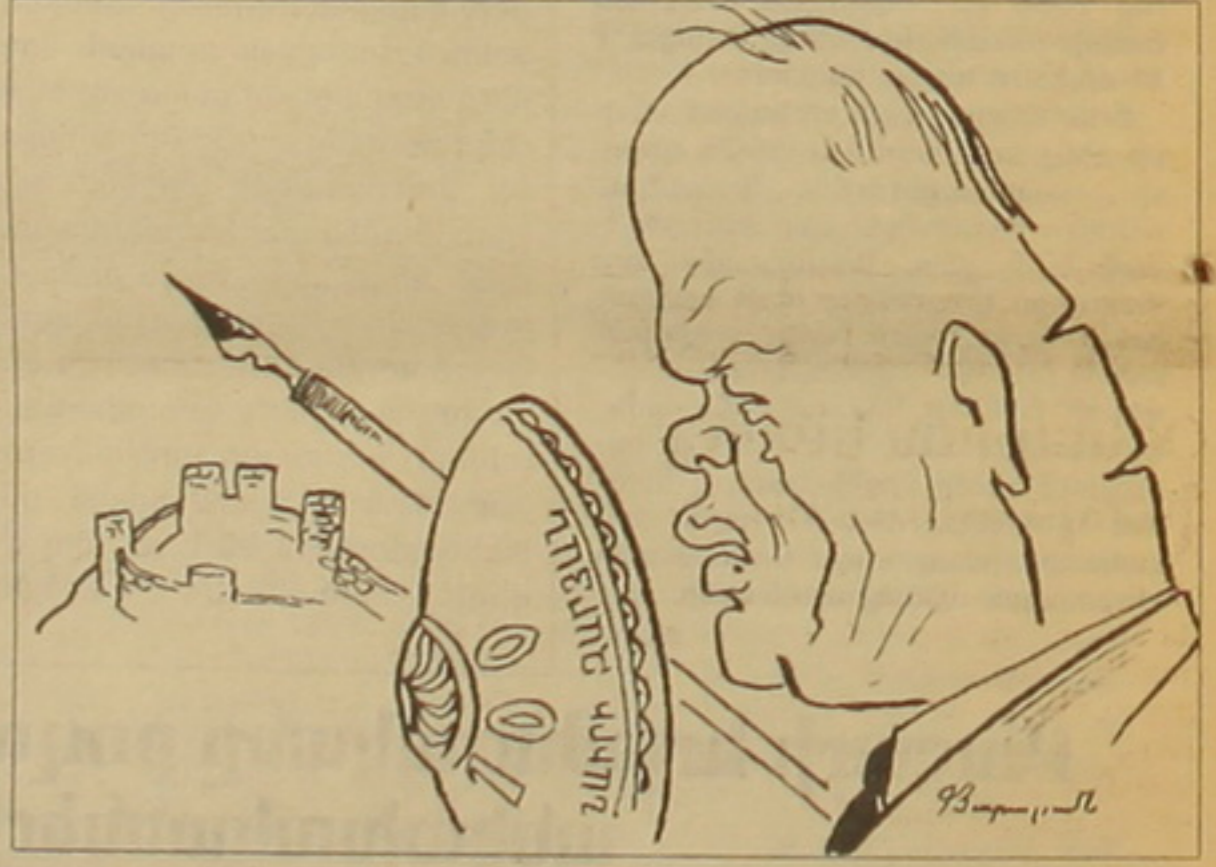
Ի՞նչն է խանգարում ավելի փորձառու, ավելի գիտակցող երաժշտի հետ համաձայնեցված որոշել երաժշտական հարցերը: Իրենցից աշխատակիցներից են լսել, թե այս անգամ հյուրախաղերի իսլացի կազմակերպիչը ներկայացման հաջորդ օրը եղել է Գուրյանի փորձն եւ զարմացած հարցրել, թե սա երեկվա նվագախումբն է:

Եթե գեղարվեստական ղեկավարի մտադրությունը որակի աղափոխում է, աղա առանց Գուրյանի ավելի բարձր որակ են աղափոխվում:

Վերջապես, ինչու խանգարել ասվածաճուր մանսրոյին, երբ մարդու ուզածն անվճար աշխատելն ու որակ աղափոխելն է: Մանսրոն դեմ է շարունակի աշխատել առանց արգելիների, ոչ ոք իրավունք չունի ոսնահարելու երաժշտական ղեկավարի նրա իրավունքները, ի դասում եւ իրեն ավելի մեծ երաժիշտ, նա է որոշելու երաժշտական հարցերը:

Չանագան նրա ակնարկով ու դասերով նրան խանգարողների տեղը մշակույթը չէ:

ՄՏԵՐՄԱԿԱՆ ԸՄՐԺ

Այստիպես է հիշում Նաիրի Չարյանին Գեորգի Յարալյանը

Հունվարի 17

Հայոց տնային Արագ ամսվա Ասուկ օրն է

ՏԱՐԵԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՅՍ ՕՐԸ

- 1820 թ. Թեհրանից վերադառնալիս էջմիածին ժամանեց Ա. Ս. Գրիգորեղովը (մնաց մինչեւ հունվարի 19-ը):
- 1952 թ. Հայաստանի ԳԽ հրամանագրով ստեղծվեցին երեւանի, Կիրովականի եւ Լենինականի օկրուգները:
- 1930 թ. երեւանում բացվեց Գրողների տունը:
- 1979 թ. սկսվեց համամիութենական մարդահամարը:
- 1939 թ. անցկացվեց համամիութենական մարդահամար: ՀՀ բնակչությունը կազմում էր 1 մլն 282 հազ. մարդ, որից 1 մլն 62 հազարը՝ հայ, 130 հազ. 900-ը՝ արաբներ, 51 հազ. 400-ը՝ ռուս, 20 հազ. 500-ը՝ ֆուր: Երեւանն ուներ 200 հազ. 31 բնակիչ:

ՆՍՎԵԼ ԵՆ

- Տիգրան Հայտնյանը (1894 թ., երեւան), արվեստի վաս. գործիչ, դրոշմ., գրականագետ, բարձրագույն, ժողովրդական (Ռամկավար) կուսակցության ղեկավարներից:
- Նորայր արվ. Պողոսյանը (1904 թ., Այնթապ), ծեղարագետ, բանասեր: Կազմել է երուսաղեմի վանքի հայերեն ծեղարների գիտական ցուցակը («Մայր ցուցակ ծեղարաց Սրբոց Հակոբեանց»):
- Ռուդոլֆ Ժամհարյանը (1938 թ., երեւան), արվեստի վաս. գործիչ, կինոօպերատոր («Գեորգ Եմին», «Երկաթի դիվիզիայի հրամանատար», «Վահագն Դավթյան», «Անուշ», «Պատահար»):
- Անուշան Սեն-Մարտինը (1791 թ.), Ֆրանսիացի հայագետ («Պատմական եւ աշխարհագրական հիշատակություններ Հայաստանի մասին»):
- Լյուդ Չորը (1863 թ.), անգլիական դեմ., ֆաղ. գործիչ, Լորդերի դաշնի անդամ: Արտահայտվել է հոգուս Հայկական հարցի դրական լուծման եւ հայկական ղեկավարության ստեղծման, փնտրանք է Սեծ Բիթանիայի հակահայկական ֆաղափականությունը:

Պատրաստեց ՏԵՐԵՆ ԿԱՐԱԳՈՒՆԵՐԸ

ՍՕՅՈՒՌ

Նիկոլա Մինասյանը երազում է դառնալ աշխարհի չեմպիոն

Նիկոլան անգլերեն քնավ չգիտեր, բայց շուտով հարմար դասասու գտավ: Չեյն անունով ուսուցչուհին աշխատում էր մեծակա սեխադասարանում կայանում: Նրան սիրահարվեցին եւ 5 տարի անց նշանվեցին:

Չնայած Անգլիայում անցկացրած տարիներին, Նիկոլան անգլերեն է խոսում ֆրանսիական ուժեղ առողջապահության: Բայց մասնագիտական առումով նա շատ է առաջադիմել: Երկու տարի մասնակցել է քրիստոնական «Ֆորմուլա-3»-ի, երեք տարի «Ֆորմուլա-3000»-ի մրցումներին, հաստատելով իր սաղանդը: 1998 թ. «Ֆորմուլա-3000»-ին մասնակցում էր Մախարեյի հեղինակավոր քիմի կազմում: 2000 թ. մրցաբաժնի վերջում, Սան Մարինոյում, Գերմանիայում եւ Ֆրանսիայում նվաճած երեք հաղթանակներից հետո նա «Ֆորմուլա-3000»-ի փոխչեմպիոն էր:

1999 թ. Նիկոլան Մոնասկադովեց «Կարս» դասում մասնակցել ԱՄՆ առաջնությանը: 2000 թ. սեպտեմբերին «Գանսի ռեյսինգ» քիմ Արիզոնայում նրան մասնակից դարձրեց փորձամրցումներին եւ դայմանագիր առաջարկեց 2001 թ. համար:

Անկասկած, Նիկոլա Մինասյանը ֆրանսիական նոր սերնդի առավել օժտված մրցաբաժնուհ է: Նա Ֆրանսիայի միակ ներկայացուցիչը կլինի «Կարս» դասի աշխարհի առաջնությունում: Նրա հերթական երազանքն է դառնալ աշխարհի չեմպիոն:

Ծնվել է 1973 թ. Մարտի: Գայրը հայ է, մայրը իսպանուհի: Ինքը Ֆրանսիայի քաղաքացի է եւ հոլանդացի է իր արմատներով: Նրա մեջ միահյուսված են իսպանական, հայկական ու ֆրանսիական մշակույթները: Փարիզի «Աշխարհ» թերթը գրում է, որ Նիկոլան հնաիջ հարավցի է, սիրում է զվարճալի դասերը: Մասնավորապես, ազնիվ է, անկեղծ եւ գիտե, թե ինքն ինչ է երազում:

Մանուկ հասակում նա խոսող ավստրալացի մասնակցելու մասին չէր էլ մտածում: Երբ դասարան էր, խաղում էր ֆուտբոլ, լողափի վրայում, ծնունդն էլ դառնում էր ֆուտբոլ: Սիրում էր ռիսկի դիմել եւ փորձել էր արժեքավոր բոլոր բաները մոտեցնել մինչեւ ավստրալի: Բայց, ինչպես ինքն էր ասում, իր ռիսկը «հավաքված» է:

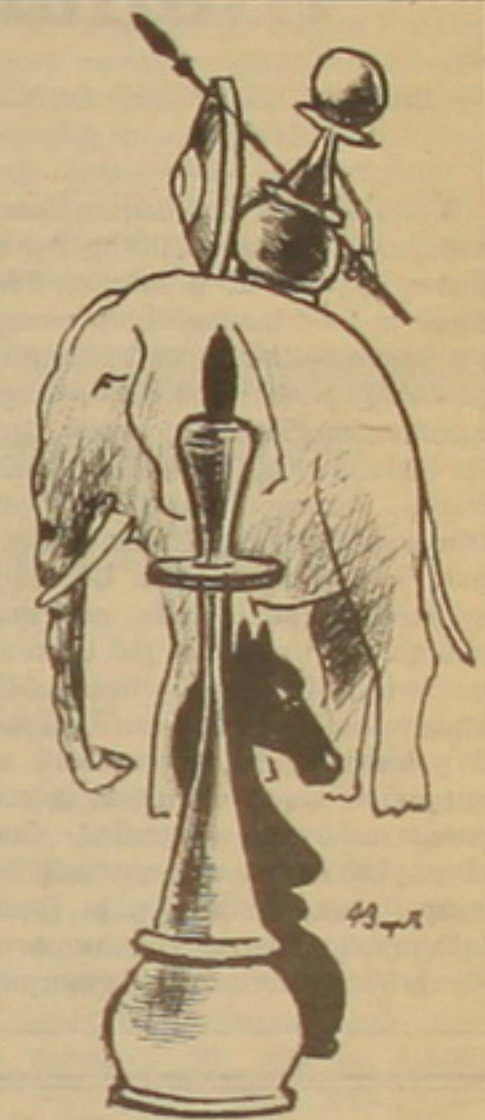
Սի օր հայրը տուն բերեց «Կարս» մրցամեծան: 17-ամյա Նիկոլան փորձելուց հետո այնքան հավանեց մեծնան, որ շուտով սկսեց մասնակցել մրցումների: 1991 թ. նա «Կարսինգ-100» դասում 3-րդ տեղը զբաղեցրեց Եվրոպայի եւ Ֆրանսիայի առաջնություններում: Դա նրա հաջողությունների սկիզբն էր: 1992 թ. Նիկոլան դասարանի չեմպիոն դարձավ «Ռեմո-Կլիո» գավաթի մրցումներում:

Յուրահավատ մրցաբաժնի սկզբում Նիկոլա Մինասյանը իրեն կոնկրետ նշանակ է առաջարկում եւ ամեն ջանք գործարարում է դրան հասնելու համար: Սինչեւ 1995 թ. մրցաբաժնի վերջը նա ստիպված էր որոշեւ որմնադիր աշխատել, որոշեցի հոգա իր մրցումների ծախսերը: Ավստրալացիները սիրահար եղան եւ մայրը Նիկոլայի հուզական աղաղակներն էին մրցումների ժամանակ: Նա ավելի արագ հասունացավ ու վճռական դարձավ, քան իր տարիների մրցաբաժնուհներից շատերը:

1996 թվականը օրհործային էր: 1995 թ. Ֆրանսիայի «Ֆորմուլա-3» դասի մրցումներում գրաված 2-րդ տեղը հնարավորություն սվեց քրիստոնական «Ֆորմուլա-3»-ի առաջնությանը մասնակցել անգլիական քիմիկի մեկի կազմում: Նիկոլան սեղավիովեց Անգլիա եւ Միլվերթոնում Մեծ Բրիտանիայի «Ֆորմուլա-1» դասի մեծ մրցանակի խաղարկությանը: Դա նոր արկածի սկիզբն էր:

Առաջատար Գարրի Կասպարովն է

Երկու տարի է խաղացվել հոլանդական Վեյկ ան Չեեում ընթացող «Կորուս» փառատի գլխավոր մրցաբաժնում: Չեյնցնեմ, որ մասնակիցների թվում են աշխարհում ամենաբարձր անհատական վարկերը ունեցող ինը չեմպիոններ, գումարած եւս ինքն ճանաչված գրոսմայստերներ:

Մրցաբաժնի հաջող է սկսել աշխարհի նախկին չեմպիոն Գարրի Կասպարովը (Ռուսաստան): Նա առաջին երկու տարիներում հաղթել է նախ Սերգեյ Տիվյակովին (Ռուսաստան), ապա Ալեքսեյ Ֆյոդորովին (Քելառու): Նեյն, որ Կասպարովը երկու դարձիան էլ անցկացրել է սեզոնի փառատերում:

Առաջատարին հետևում են մրցաբաժնի մյուս ֆավորիտները՝ աշխարհի չեմպիոններ Վիվանաթան Անանդ (Ֆիլիպիններ), Վլադիմիր Կրամնիկը (Ռուսաստան), Ալեքսեյ Շիրովը (Խորվաթիա) եւ Ալեքսանդր Մորդեչիլը (Ռուսաստան): Այս փառատի անդամները վասակել են 1,5-ական միավոր եւ բաժանում են 2-5-րդ տեղերը: Նեյն նաեւ մյուս մասնակիցների արդյունքները: 6-10. Պեյեր Լեյկո (Ռուսաստան), Մայլե Ադամս (Անգլիա), Յան Թիման (Ռուսաստան), Վասիլ Իվանչուկ (Ուկրաինա), Վեսելին Թոփալով (Բուլղարիա)՝ 1-ական միավոր, 11-12. Ալեքսեյ Ֆյոդորով (Քելառու), Լուկ վան Վելի (Ռուսաստան)՝ 0,5-ական, 13-14. Երոն Պիլեյե, Սերգեյ Տիվյակով (Երկուսն էլ՝ Ռուսաստան)՝ 0 միավոր:

Երրորդ տարում մեծ հետաքրքրություն էր ստանում հակադրեւ Կասպարով-Անանդ, Ադամս-Կրամնիկ հանդիպումները: Այդ տարում կկայանան նաեւ Պիլեյե-Լեյկո, Շիրով-Ֆյոդորով, Թիման-Թոփալով, Վան Վելի-Մորդեչիլ, Տիվյակով-Իվանչուկ դարձիաներ:

ՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օգնության հասան ֆուտբոլիստները

«Արտեմալի» ճիգերից հարձակվող Նվանկի Կանուն սեղաններ ամսին կայացած գրույցներից մեկի ժամանակ ասել էր, որ իրեն շատ միայնակ է զգում: Լոնդոնում, շատ է կարոտում Նիգերիայի Օվերի ֆուտբոլի ակումբի ծնողներին: Վերջիններս ցանկանում են սեղավիովել իրենց որդու մոտ, բայց դրան խոչընդոտում են Անգլիայի իրավունքները: Ինչ-ինչ ձեռնարկներում դաստիարակում են երկուսն քնակվելու իրավունք չեն տալիս ֆուտբոլիստի հորն ու մորը:

Իմանալով այդ մասին ֆուտբոլիստները որոշեցին գործել: «Արտեմալի» երկրագույններից մեկը՝ Կիրսի Ռուբեր, որոշեց դիմում հղել Թոնի Բլեյի կառավարությանը եւ այդ նշանակված ստորագրահավաք կազմակերպեց: Դիմումի ներքին իրենց ստորագրություններն են դրել ոչ միայն «Արտեմալի» երկրագույնները, այլ նաեւ բոլոր նրանք, ովքեր անտարբեր չեն ֆուտբոլիստի ծակասարգի նկատմամբ: Ստորագրությունների թիվն արդեն հասել է 10 հազարի, եւ, ըստ գործող կարգի, կառավարական աստիճանավորները կլինեն հարց:

Ինքը Կանուն, հուզված է նման ուշադրությունից: «Չէի սղատում, որ իմ ծակասարգին այդքան կանանդասացնի ֆուտբոլիստներին, հայտարարել է նա: Չէի կարծում, որ Անգլիայում այդքան շատ բարեկամներ ունեն: Շատ շնորհակալ եմ Կիրսիին: Երբ ծնողներս արողանան սեղավիովել Լոնդոն, եւ նրան հյուր կկանչեն»:

Ստորագրահավաքի կազմակերպիչները վստահ են, որ իրենց ջանքերը զուր չեն անցնի, եւ կառավարությունը դրականորեն կլուծի հարցը:

Պեյերուրգի չեմպիոնի անակնկալը

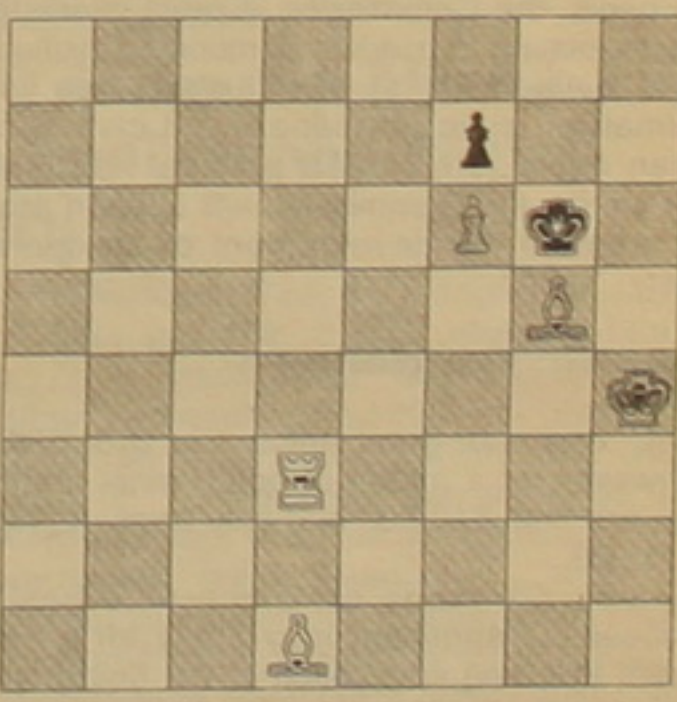
Իսպանիայի Բազելոս դի Պիլեյե ֆուտբոլի անցկացված եվրոպայի առաջնությունում չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Գմիսի Շեյկեր (Ռուսաստան): 22-ամյա մարզիկը կարողացավ իրենց ես բողնել այնտիսի ծանաչված չեմպիոնների, ինչպիսիք են քելգիացի Բարս Վելկամյոը եւ հոլանդացի Իսու Պոստման: Ինչպես առաջնությունից հետո հայտարարեց Շեյկերը, իր հաղթանակն իր իսկ համար անակնկալ էր: Նեյն, որ մարզածուում հարուստ ավանդույթներ ունեցող ռուսները աշխարհամասի առաջնություններում երկար տարիներ չէին հաղթել (վերջին հաջողությունն արձանագրվել է 1987-ին, երբ չեմպիոն է դարձել Նիկոլայ Գուլյաեւը):

Կանանցից եվրոպայի չեմպիոնուհու կոչումը նվաճեց Գուլնդա Նիման-Շեյրնեմանը (Գերմանիա): Ի դեպ, սա հանրահայտ մարզուհու արդեն ութերորդ նույնօրինակ հաջողությունն է:

Ռուսները արագ են լողում

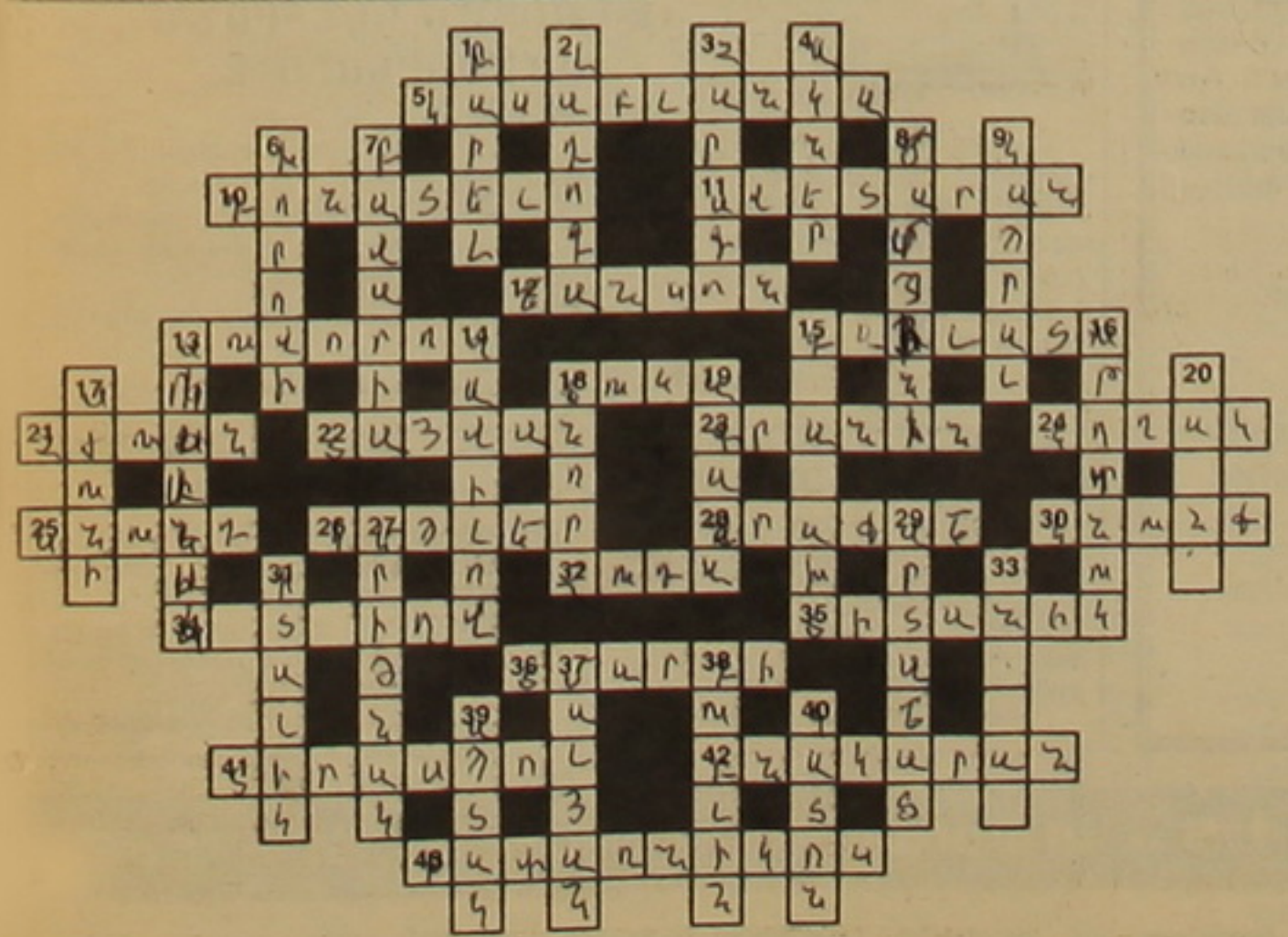
Իմպերիայում (Իսպանիա) անցկացված կարծ (25 մ-անոց) լողակազմում աշխարհի գավաթի խաղարկության հերթական փուլում առավել հաջող հանդես եկան Ռուսաստանի ներկայացուցիչները: Դասակարգեւ աչի ընկան Անասուի Պոլյակովը, Ալեքսեյ Կովալիզը, Ալեքսեյ Ֆիլիպեցը, Գմիսի Կոմոնիկովը: Ռուսները երկու օր շեւած մրցումների ընթացքում ընդհանուր առմամբ 20 մրցանակ շահեցին, որոնցից 7-ը՝ առաջին կարգի:

Փորձե՛ք լուծել

Մաս 2 ֆայլից
Մեք սղագրած նախորդ 2 ֆայլանի խնդրի լուծումն է 1.ՍԸ4:

Բաժինը վարում է ՌԱՅՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Ողղահայաց
1. Նավթամթերի չափի միավոր: 2. Լիճ Մեծբալթիկայում: 3. Մոսկովի գոյություն ունեցող մոսկով: 4. Գյուլ Դասասանում: 5. Թունանյանից հարավ-արեւել: 6. Թունում խորված գառ, ուլ: 7. Երկրամաս Գերմանիայում: 8. Աղանդ: 9. Կրսեր հրամկազմի գիմնորական կոչում Ռուսաստանում 17-19-րդ դարի առաջին կեսին: 10. Վեներական հիվանդություն: 11. Սովետական զենքիկ, նրա աշխատանքները վերաբերում են մակրոփ քույսերի առաջացման, սելեկցիայի գիտական հիմունքների մակաման հարցերին: 12. Մակրոփ քույսերի մակամաններից լավագույններն ծովային գլխուտանի փափկամոր: 13. Դայ կոմպոզիտոր, խմբավար, նրա խմբերային մակամաններից լավագույններն են «Մարերի հովիտ մեծիմ», «Ալագյազ», եւ այլ երգեր: 14. Ի վերուստ սրված ծիր, ... 15. Երանազգիների ընտանիքի թագավորայն քույս: 16. Գյուլ Դասասանում, Աստրախից հյուսիս-արեւել: 17. Չիքենազգիների ընտանիքի ծաղկաբույս: 18. Դայասանի մայրաքաղաքներից: 19. Օսկ-ուներական լեզվախմբի հին իսպանական ցեղ, որն աղբյու է Ալդերի ու Տիբերիս գետերի միջեւ: 20. Գետ Ռուսաստանում, Յակուտական Ինքնավար Դատարանությունում: 21. Կ. Թոթովի «Բաց կապույտ ծաղիկներ» դրամատիկ հիման վրա նկարված կինոնկարի ռեժիսոր: 22. Մայրաքաղաք Եվրոպայի հյուսիսում: 23. Զեմբուկ հասցված ֆիզիկական հարված: 24. Զեմբուկական կայսր:

Չորիզոնական
5. 1942 թ. Օսկարներ շահած ամերիկացի կինոռեժիսոր Մայլե Բերտիցի ֆիլմը: 6. Աշխարհում առաջին բրոնզե հուշարձանը կերտած, վերածննդի ժամանակաշրջանի իսպանացի քանդակագործ: 7. Գոգեուր բովանդակությանը գիրք: 8. XIX դարի վերջի XX դարի ֆրանսիական էստրադային երգի ժանր: 9. Ռուս գրավար, գեներալիստուս, որը թաղված է Պեյերուրգի Ալեքսանդր Նեւսի մայրավանդում: 10. Լիճ Դայկական դար լեռնաշղթայի միջնամասին գոգավորություն: 11. Սոնետի վայր: 12. Փայտի հեծ գործ ունեցող արհեստավոր: 13. Կղզի Ասիայի հարավ-արեւելյան ափի մոտ, որին դորոտուայացի ծովագնացներն անվանեցին Ֆորոնգա (գեղեցիկ): 14. Ռուս սովետական գրող, «Երկազույն թաղ» վիպակի հեղինակ: 15. Գրականագետ: 16. Այն մթերների ամբողջությունը, որը մարդն օրվա ընթացքում ընդունում է կորցած կալորիաները վերականգնելու համար: 17. Գերմանացի աստղագետ, ժամանակակից աստղագիտության հիմնադիր: 18. Կոկազդոնական մեջ օգտագործվող մասնագիտական սերմին: 19. Ավագանու մրցակցու արարողություն: 20. Բրիտանացի աստղագետ: 21. Արեւելյան իսլամական սերմին: 22. Բրիտանացի աստղագետ: 23. Արեւելյան իսլամական սերմին: 24. Կոկազդոնական մեջ օգտագործվող մասնագիտական սերմին: 25. Այն մթերների ամբողջությունը, որը մարդն օրվա ընթացքում ընդունում է կորցած կալորիաները վերականգնելու համար: 26. Գերմանացի աստղագետ, ժամանակակից աստղագիտության հիմնադիր: 27. Բրիտանացի աստղագետ: 28. Արեւելյան իսլամական սերմին: 29. Արեւելյան իսլամական սերմին: 30. Արեւելյան իսլամական սերմին: 31. Բրիտանացի աստղագետ: 32. Բրիտանացի աստղագետ: 33. Արեւելյան իսլամական սերմին: 34. Արեւելյան իսլամական սերմին: 35. Կինոնկար խորհրդային ժամանակից: 36. Ամերիկայի լեզու: 37. Կ. Թոթովի «Բաց կապույտ ծաղիկներ» դրամատիկ հիման վրա նկարված կինոնկարի ռեժիսոր: 38. Մայրաքաղաք Եվրոպայի հյուսիսում: 39. Զեմբուկ հասցված ֆիզիկական հարված: 40. Զեմբուկական կայսր:

ԳԵՏՐՈՍ ԲԵՇԵՅԱՆ

ՕՐԿԱՆԻԶԱՏԻՈՆ

ԲԱՆՆԱ

Մահադատիւները մնացին անփոփոխ

Արմեն Տեր-Սահակյանի ղեկավարած բանդայի անդամներից 7-ը համաձայն չէին 2000 թ. հուլիսի 28-ին Ավան եւ Նոր համայնների առաջին ասյանի դատարանի դատավճռին եւ վճարեցին բողոքի ներկայացրել դատաւարանները, որ իրեն (Արմեն Տեր-Սահակյանը, Ալիկ Գրիգորյանը, Սուրեն Զարությունյանը, Սարգիս Գրիգորյանը, Խուրյեյ Սարգսյանը, Ավագ Դավթյանը, Աղասի Ավետիսյանը) բանդայի ղեկավար, բանդիսական գործողություններ չեն կատարել: Կատարել են միայն հրամաններ: Մղանություններ եւ մյուս հանցանքներ կատարել են իր համուն թեւորյան ու ազգի վերադաս դատաւարան անձանց ցուցումով: Ուստի խնդրել էին փոխել բանդիսիզմի հողվածը: Ավագ Դավթյանը եւ Աղասի Ավետիսյանը խնդրել էին արդարացնել իրենց, Սարգիս Գրիգորյանը՝

միայն մեղավոր ճանաչել զենի ու զինամթերքի տարածումը, Ի. Սարգսյանը՝ դատաւար մեղադրել եւ փոխել բանդային ռեժիմը, իսկ Ալիկ Գրիգորյանը ու Արմեն Տեր-Սահակյանը հայտնել էին, որ իրեն միայն հրամաններ են փոխանցել եւ կատարել են վերադասի (Արծրուն Սարգսյանի) հրամանները: Դրանվարի 16-ին վերաքննիչ դատարանը (նախագահող դատավոր Գրիգոր Մելիք-Սարգսյան, Ս. Ավետիսյան եւ Գ. Տեր-Աղասյան), կնուրյան առնելով ամբաստանյալների վերաքննիչ բողոքները, նրանց դատաւարանների եւ մեղադրող կողմի միջնորդությունները հետազոտելով գործով ձեռք բերված աղբյուրները, փորձագետների եզրակացությունները եւ հավել առնելով մեղադրյալների հանցավոր արարների հասարակական մեծ վնասակարության աստիճանը՝ եկել է այն

եզրակացության, որ բոլոր ամբաստանյալներին մեղադրված արարները աղբյուրներ են եւ դրանց կատարման մեջ նրանց մեղավորությունը հաստատված է, հետեւաբար առաջին ասյանի կողմից կայացրած որոշումները մնացին անփոփոխ (Ա. Տեր-Սահակյան եւ Ալիկ Գրիգորյան՝ մահադատիւ, զույգի լրիվ բռնագրավում): Միայն Խուրյեյ Սարգսյանի մասով դատավճիռը փոփոխվեց՝ 2 տարի ժամանակով բանտային ռեժիմը վերացնել եւ բողոքել նրա նկատմամբ սահմանված 9 տարի ազատազրկումը, որը թեթեւ է կրի ուժեղացված ռեժիմի ուղղիչ աշխատանքային զարգացում: Մյուս ամբաստանյալների վերաքննիչ բողոքները մնացին առանց բավարարման: Դատավճիռը կարող է բողոքարկվել վճարեկության կարգով, 10 օրվա ժամկետում: ՄԱՐԻՆԵՍ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՀՀ պետական եկամուտների նախարարությունը հայտնում է

2000 թ. դեկտեմբերի 26-ին ՀՀ ԱԺ ընդունած «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն, հավաքված ԱԱՀ-ի գումարների վճարումները ժամկետային կարգով կատարվում եւ համադասախախտված վարկերը ներկայացվում են մինչեւ հավաքելու ժամանակաբաժնին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ: Նշված փոփոխությունը վերաբերում է նաեւ 2000 թ. 4-րդ եռամսյակի համար ԱԱՀ-ի վճարման եւ հավաքվածների ներկայացման ժամկետին, հետեւաբար 2000 թ. 4-րդ եռամսյակի համար ԱԱՀ-ի վճարման եւ հավաքվածների ներկայացման ժամկետ սահմանված է մինչեւ 2001 թ. հունվարի 20-ը ներառյալ:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուժադրություն դարձեք հյուրանոցների լողասենյակի նորոգմանը

Միգուցե այստեղ է Ձեր բիզնեսի հաջողությունը

«Կեդրամիկա» ընկերությունը բիսնեսներությունը որդեա դեռական կրոն ընդունելու 1700 ամյակին նվիրված տնտեսաարությունների կադրակցությամբ **հյուրանոցային** շինարարությամբ զբաղվող կազմակերպություններին **բացառիկ հասույց** գնելու և առաջարկում է լողասենյակի նորոգման համար անհրաժեշտ ամբողջական ծեսականի:

Կերամիկական սալիկներ, կերամիկական գրանիտ, ծղրակներ, սանիտարական կերամիկա, լողասենյակներ, կախովի առաստաղներ, հարթակ սալիկներ, ջրաբարձիչներ, հայելիներ եւլ հավելյալ պարագաներ

Դիմել մեզ, եւ մենք կանենք ամեն ինչ, որդեսգի կարողանաք ըստ դատաւարի ներկայանալ մեր հայրենակիցներին:

Հեռ. 61-63-00; Ֆախ. 62-65-37; 52-94-49
E-mail: imex-m@inbox.intarnet.com

Embassy of the United States of America
Yerevan, Armenia

DEMOCRACY COMMISSION SMALL GRANTS PROGRAM

The Public Affairs Section of the U.S. Embassy in Armenia is pleased to announce Democracy and Governance Small Grants Program.

Purpose

The purpose of the program is to award small sums of money for specific projects and initiatives that support the development of democratic institutions in Armenia. Grants will be awarded to non-governmental organizations (NGOs) and to independent media. To be eligible for consideration, every applicant must be engaged in, or propose to carry out a project whose purpose is to further the development of democratic institutions in Armenia.

In Armenia, the Commission is most interested in projects relating to building democratic institutions, rule of law/administration of justice, free flow of information, civic education and civil society, human rights, ethnic and political harmony; in other words, the Commission will support projects that promote the development of an open/civil society.

Specific Guidelines

- The maximum grant amount is U.S. \$24,000. However, as a matter of policy most grants will be less than \$10,000 and only rarely as high as \$15,000.
- Grants are made on a one-time basis. A successful applicant may apply for a second grant following completion of the first grant, but the second proposal must be for a distinctly different project than the first project funded by the Democracy Commission.
- U.S. organizations and individuals are not eligible for grants under this program.
- The Program CANNOT fund: humanitarian aid and charities or charitable activities; scientific research; conferences and individual trips abroad; trade activities; projects aiming only at primary institutional development of the organization.

Evaluation Criteria

Proposals will be evaluated according to the topic of the project, clearly formulated goals and target groups, and the ability of the applying organization to carry out the project aims. Grants are written locally after USIA Washington, D.C. approves the project.

Application Procedures

Applicants must complete the formal application in English that provides substantial information about the applicant organization and its activities, in addition to a detailed description of the proposed project.

Applicants should avoid requesting grant funds for paying salaries, food and refreshments.

Recommendation

Letters of endorsement, attesting to the seriousness of the proposal, may be attached.

Notification of Applicants/Length of Grant Process

All applicants will be notified in writing regarding the decision of the Democracy Commission once the application has been reviewed.

(In the case of successful proposals, the complete grant process (from the time a grant is reviewed by the Commission to the time the funds are available for use) takes approximately eight (8) weeks.

Grant Awards and Report Requirements

Awards will be made in two or more segments. An initial segment will be authorized to initiate the project. The applicant must provide an interim report about the use of the first segment of funds before additional funds will be released. If no interim report is provided, no additional funds will be released.

Final Reports

All successful applicants must complete a formal report to the Democracy Commission upon completion of the project. The report should discuss what was done, whether the project was successful from the applicant's perspective and how it might be improved in the future. An accounting of the use of the grant funds must also be included. The information from this report will enable the Democracy Commission to better evaluate future proposals.

Deadline for submitting applications is February 16, 2001.

THE APPLICATION GUIDELINES AND APPLICATION ARE AVAILABLE FROM

Embassy of the U.S. in Armenia
Public Affairs Section
18 Baghramian Street
Yerevan, Armenia

YEREVAN-PARIS-LYON

SABERATOURS-SEVAN

ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻՑ-ԼՆՈՆ

Ավիասնուսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

• Ավիասնուսեր երեւանից ուղիղ չվերթերով

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS AZERBAIJAN AIRLINES

Տրանզիտ տարածքում ցանկացած ուղևորությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը:

• Գնացիի տուսեր եվրոդայում
• Դյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում
• Բժշկական աղաիովագրություն

375010, Ի. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆախ (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

ԹԵԲԵՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

Վարձով սրվող սարձմեն 130 մ եւ 150 մ մակերեսով, աղաիովված հեռախոսով, շուրջօրյա ջեռուցմամբ, հոսանքով եւ քրամասակարարմամբ: Թեբեյան կենտրոն ունի նաեւ լավ կահավորված, սեխնիկադառ սարավորված 2 դահլիճ մեծ եւ փոքր, նախասեսված ասուլիսների, ժողովների, սեմինարների, ցուցահանդեսների եւ ման միջոցառումների համար: Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել հեծելյալ հասցեով Երեւան, Խանջյան 50, Թեբեյան կենտրոն:

Հեռախոսներ՝ 573057, 576645, 572422

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

Պետեզիսի Արաքիի քաճնում 28.06.1995 թ. գրանցված Հայկոոոի «Երեւանի թիվ 5 օուկա» դուստր ձեռնարկությունը: Գրանցման համարը 26407001373, վկայականի համարը 013484: Երրոդ անձանց հեծ դարսի ու դաիանքի ժամկետը սահմանված է երկու ամիս:

Հասցեն՝ Ի. Երեւան, Կոմիտասի 53

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

Պետեզիսի Մաեցնցի քաճնում 08.02.1995 թ. գրանցված «Աճնկալ» արադրական կոոոբեսիլը՝ գր. հ. 271.080.00214, վկ. հ. 006364: Երրոդ անձանց հեծ դարսի ու դաիանքի ժամկետը սահմանված է 2 ամիս:

Հասցեն՝ Ի. Երեւան, Ջանիբեկյան 27